

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 53. No. 219.
1938. szeptember 30., péntek.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradi Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Periodice sub No. 146—1938. Trib. Arad.

Európa idegei

Irtá: Márai Sándor

— „A várakozás” — írja e napok eseményeivel kapcsolatban egy francia lap, az Époque — „kezd Európa idegeire menni.” Ez a mondat pocsókan hangzik magyarul, a mondat pocsóka, de találó. Egész Európában érzik, hogy e napokban történik „valami”, — nem lehet egészen pontosan megmondani, mi az, ami történik s a lapok elsődleges táviratai nem beszélnek mindig és szabatosan arról, ami történik. Csak azt érzi négyszáz millió ember, hogy ez, ami van, nem maradhat így tovább.

Ebből az alkalomból siessünk megállapítani, hogy az európai tömegek idegei kitünőek. A várakozást, amely, a francia lap megállapítása szerint, a népség és katonaság „idegeire megy”, csodálatosan bírják. Bizonyos az, hogy a háború és béke nemcsak gazdasági, katonai és hatalmi kérdés, hanem elsősorban idegkérdés is. A békét, mint a háborút, az nyeri meg, aki jobban bírja idegekkel. Európa megmutatta az elmúlt öt-hat esztendőben, hogy nem hisztérikus vénasszony, — az a lelkielő, az az ellenállás, mellyel Európa népei az elmúlt évtized gazdasági, politikai, szellemi válságaira feleltek, tanúság, hogy az értelem embere mindig jobban bírja a nagy próbát, mint az ösztön embere. Európa válságot él meg s gondolkodik, tehát bírja. Európa megéli az autarchiákat és bírja, Európa negyven vámhatalra szakad s csoda, de bírja. Európa minden fölösleges pénzét, sőt azt a pénzt is, amely már nem is fölösleges, fegyverekbe fekteti és bírja, mert gondolkodik. Európa nem ideges. Most megint egyszer várakozik s ez a várakozás Berlinben és Londonban, Párisban és Rómában csodálatosan fegyelmezett. A táviratok, melyek hirt adnak arról, hogy Münchenben háborúról és békéről tárgyalnak, a fényképek, melyek bemutatják egy új fegyvernem félelmes hatásait, mindez nem tudja jobban Európa idegeit, mint egy sportesemény. Európa beidegzette a történelmi idöket, megtanult újságot olvasni és rádiót hallgatni, a tömegek pontosan érzékelik a hírek mögött a valóságot, a maszlag mögött az érdeket, az árnyalat mögött a nyers szöveget. Európa nyugodt. Egy későbbi kor kutatója számára érdekes feladat lesz, megmutatni, mi volt hát e különös nyugalom tartalma?

Európában ma természetesen kétféle ember él: olyan, aki hisz egy közeli háborúban s ennek esélyei szerint rendez be életét s olyan, aki nem hisz benne. Ebben a kérdésben minden ember csak egyszerű igennel és nemmel felelhet s mindenkinek le kell adni lélekben a maga voksát. E sorok írója például nem hisz a háborúban; s teljesen közömbös az indoklás mellyel e merész tételt bizonyíthatnám, mert az ellenfél, aki hisz benne, ugyanolyan meggyőzően és hatásosan csoportosíthatja érveit. A vérzet, mely szárnyaira vette a földrés emberét, közömbös végzett. Nagy távlatok felé szárnyal s a háború és béke esélyeit nem éppen emberi szempontok szerint bírálja el. Az ember, az európai ember megtanulta az években a történelmivel szemben való lelki ellenállást, kitermelte a veszélylyel szemben a veszélyöntudatot, a halálos méreggel szemben azt a lelki ellenmérget, amelynek birtoka nélkül már elpusztult volna a kétségben és várakozásban. Igen, a béke „idegeinkre megy”.

Összeült Münchenben a négyhatalmi konferencia

A történelmi találkozó figyelemreméltó eseményei. — Hitler és Mussolini együttes megbeszélései. — Magyar és csehszlovák kiküldöttek érkeztek Münchenbe. Az éjjeli órákban létrejött a gyakorlati megegyezés a négy nagyhatalom képviselője között!

München lázasan készült a mai nagy napra, amikor négy nagyhatalom vezető államférfiai tárgyalják meg Európa döntő kérdéseit, amelyek mikénti megoldását lélegzétvisszafojtva figyeli az egész világ. Az uccákat már a kora reggeli órákban ellepték a kíváncsiak. A házakat híradalmi zászlókkal lobogózták fel és a már reggel felsorakozott rendőrkordon mögött óriási tömeg szorongott.

Az államférfiak megérkezése Münchenbe

Mussolini olasz miniszterelnök délelőtt tizenegy órakor érkezett meg Münchenbe. Hitler az olasz kormányfő elé utazott, akivel Kufsteinnál találkozott és vendégével együtt tért vissza Münchenbe. A pályaudvaron Hess Rudolf, Hitler állandó helyettese és Keitel tábornok fogadta a két államférfit. A rövid fogadtatás után mindketten gépkocsiba szálltak és a városba hajtottak. Az uccákon felsorakozott tömeg lelkes ovációban részesítette őket.

Mussolini olasz miniszterelnök Hitler birodalmi vezér és kancellár Prinz Eugen-téren lévő lakosztályában szállt meg. Chamberlain angol miniszterelnök a Palace-szállóban nyert elszállásolást. Daladier francia miniszterelnök és Ciano gróf olasz külügyminiszter pedig a „Négy évszak”-szállodában szálltak meg.

Hitler, Mussolini, Chamberlain és Daladier között a tárgyalások délben 12 óra 45 perckor kezdődtek meg. Ezekben a megbeszélésekben részt vett Ciano gróf olasz külügyminiszter, Schmidt dr. követségi tanácsos és Leger, a francia hadügyminisztérium vezértitkára is. Megjelent még az időközben Münchenbe érkezett Csáky István gróf meghatalmazott miniszter, a magyar külügyminisztérium kabinetfőnöke, valamint a lengyel követ, hogy felvilágosítással szolgáljanak. Csáky gróf — a Rador jelentése szerint, — Horthy kormányzó különleges megbízatásával utazott Németországba és Münchenbe való megérkezése után azonnal érintkezésbe lépett az olasz küldöttség tagjaival.

Chamberlain angol miniszterelnök Londonból való elutazása előtt a következő kijelentést tette:

— Egy ismert angol dallal fejezem ki magam: Ha valami nem sikerül, próbáld meg és próbáld meg és újból próbáld meg és sikerülni fog. Így tehát Shakespeare-vel együtt kiálthat

juk mi is: A veszedelem csalánjáról leszakítottuk a virágot, a biztonságot.

Kik vesznek részt a tárgyalásokon?

A birodalmi vezér palotájában délután két órakor kezdődött tárgyalások során először Chamberlain angol miniszterelnök, majd pedig Daladier francia miniszterelnök, Francois Poncet berlini francia nagykövet, Göring porosz miniszterelnök, Neurath báró birodalmi miniszter, a titkos tanács tagja jelent meg. Francia részről megjelentek még Leger és Rochet is. Később megérkezett Mussolini olasz miniszterelnök is. A megjelent elökelőségek ezután a falatozóba mentek, ahol

Chamberlain Hitlerrel, Daladier Göringgel, Hess Rudolf pedig Mussolini olasz miniszterelnökkel folytatott megbeszélést. Ezek a tárgyalások közel két órán át tartottak, majd utána a tárgyaló felek felváltották egymást.

Angol körökben bizakodóan ítélik meg a helyzetet és remélik, hogy az összegyűlteknek a béke megmentésére irányuló erőfeszítése eredményes jár.

Az épületet, — hol a müncheni tárgyalás folyik, — teljesen lezárták és oda még a sajtó munkatársai sem mehetnek be, úgy, hogy ezek az idegen követségek szállóiból kísérték figyelemmel az eseményeket.

Politikai körökben az a hír terjedt el, hogy tegnap

Mussolini visszarendelte a spanyol harctérről az olasz önkénteseket. Ezt a hírt hivatalosan már meg is cáfolták.

Elképzelhetetlennek tartják, hogy Mussolini éppen most, a csehszlovák ügy elintézése előtt hozna ilyen intézkedéseket. Mindemellett bizonyos körökben azt hiszik, hogyha sikerül a kérdést megoldani, akkor esetleg sor kerül az önkéntesek visszahívására.

legalább úgy, mint „ment” a háború: ha valaki messzebről belenéz e hetek, e hónapok, ez évek történetébe, elcsodálkozik és eltelik tisztelettel, hogy Európa, mégis, minden áron, működik és termel, alkot és tervel, kijelölésök időpontját tüzi ki, beleépít az időbe, nemzetközi kapcsolatokat ápol s nem fekszik le hisztérikus óbégatással a sinekre, mondván, hogy ugyis mindegy. Egyáltalán nem mindegy. A béke a háború egyik válfaja, ennyit már megtanultunk s most kezdjük e tanulság hasznát értékesíteni. A békéhez éppen úgy fegyver

kell, mint a háborúhoz s aki nem süti el idő előtt a fegyvert, talán megnyeri a békét és a háborút: s ahhoz, hogy valaki idő előtt ne húzza meg a fegyver ravaszát, legalább olyan jó idegek kelljenek, mint a rohamhoz. Minden az „idegekre megy” ez években s bizonyos az, hogy a vezetők idegein mulik e hetekben élet és halál. De utolsó pillanatig hinni kell abban, hogy Európában nem az idegek uralkodnak, hanem az értelem. Bróm nem segít. Bódítószerek nem segítenek. Csak az értelem segíthet.

A müncheni „statisztéria“

Jelentik még, hogy miközben a kancellári palota említett termében a hivatalos tanácskozások megkezdődtek, a palota másik termében a kíséret tagjai tartózkodtak és fesztellenül elbeszélgettek egymással. A vezérházban különben több szobát a külföldi küldöttségek rendelkezésére bocsájtottak, munka szobaként. A palota előtti tágas teret teljesen lezárták a forgalom elől és a palotát csakis Hitler munkatársai és a külföldi vendégek közelíthetik meg. Még a saltó munkatársait sem engedik a palota közelébe és a külföldi nagy lapok munkatársai csak a szállodákból kísérhetik figyelemmel az események folysását.

A párisi Havas úgynökség eddigi jelentései bizakodóan számolnak be a tárgyalások eredményeiről.

Csehszlovák diplomaták is érkeztek Münchenbe

London. (Rador.) A londoni csehszlovák követség értesítette a brit kormányt, hogy a berlini és a londoni csehszlovák követek utasítást kaptak, hogy utazzanak Münchenbe és ott az angol és francia delegációnak rendelkezésére álljanak. A londoni csehszlovák diplomáciai körök leszögezték, hogy a prágai kormány nem hívta fel arra sem Párisból, sem Londonból, hogy megbízottját Münchenbe küldje. Az angol Fehér Könyv alapján azonban a prágai kormány elhatározta, hogy a brit kormány beleegyezésével elküldi képviselőjét Münchenbe, hogy Chamberlain és Daladier kíséretéhez csatlakozva rendelkezésre álljon.

Mi történik

Csehszlovákiaiban...?

London. (Rador.) Masaryk londoni csehszlovák követ tegnap az angol kormánynak jegyzéket nyújtott át, amelyben a csehszlovák kormány kéri, hogy a müncheni értekezleten az angol-francia tervvel és Hitler emlékiratával kapcsolatban képviselője útján hallathassa szavát. A jegyzék hivatkozik arra, hogy az eredeti terv szerint Csehszlovákia nem lesz képviselve azon az értekezleten, amely érdekeit érinti.

A Reuter úgynökség jelentése szerint a cseh-

szlovák kormány újabb hivatalos és kötelező biztosítékot kért arra nézve, hogy nem történnek váratlan támadó jellegű lépések, miáltal a tárgyalások folynak és ez idő alatt érintetlen marad a csehszlovák védelmi rendszer.

A Financial News mai száma megbízható értesülés alapján közli, hogy a cseh kormány Prágából az ország másik részébe helyezi át székhelyét. Az erre vonatkozó jelentést még a mai napon közzéteszik.

Illetékes csehszlovák helyen erőlesen megcáfolnak minden olyan hírt, hogy Benes köztársasági elnök állítólag a lemondás gondolatával foglalkozna. (Rador.)

Rádiójelentés szerint a német hírodalmi propagandaügyi minisztérium egyik magasrangú tisztviselője a következő nyilatkozatot tette a Reuter úgynökség levelezőjének: A müncheni konferenciának az összehívása nem jelenti azt, hogy a szudetanémet kérdésben álláspontunk megváltozott volna, azonban a négy államférfi közös megbeszélése hozzájárulhat a helyzetnek az enyhüléséhez.

Párisból jelenti a Havas, hogy a Liberté mai száma, illetékes helyről szerzett értesülés alapján azt írja, hogy Gamelin tábornok, vezérkari főnök szerdán reggel azt tanácsolta a prágai kormánynak, hogy a szudetanémet területeket október 1-ig okvetlenül ürítse ki.

Tilos a benzineladás

Prága. (Rador.) A müncheni négyhatalmi értekezletet általában kedvezően fogadta a prágai sajtó. A Prager Presse hangsúlyozza, hogy Csehszlovákiának mindig az volt az álláspontja, hogy az ellentéteket békés uton kell elintézni. Örömmel üdvözli a müncheni kongresszust, mint az utolsó eszközt, amely a jelenlegi nehézségekből kiutat találhat.

A csehszlovák köztársaság egész területére egyébként megtiltották a jövőben, hogy a polgári lakosság részére benzint adjanak el. Kivételt csak orvosok, a légvédelmi testületek tagjai, a tüzoltóság, valamint azok a nagyiparosok képeznek, amelyek nemzetvédelmi cikkek gyártását végzik.

A lengyel követelések üve

A Lengyel Távirati Iroda jelenti: Krofta cseh külügyminiszter kijelentette, hogy Csehszlovákia még a szerdai nap folyamán választ a lengyel jegyzékre. A lengyel külügyminisz-

terium mindenerre vonatkozó külföldi híradással ellentétben megállapítja, hogy a cseh válasz szerda este 10 óráig nem érkezett meg Varsóba.

Tegnap valamennyi színházban a színészek az előadás megkezdése előtt, hazafias felhívásokat intéztek a közönséghez és bejelentették, hogy Teschent és lengyel Sziléziát vissza fogják csatolni Lengyelországhoz. A lengyel földművesek és munkások fegyvert ragadtak és ebben teljes támogatást kapnak a varsói kormánytól. A felhívások elhangzása után együtt énekeltek a lengyel himnuszt.

A háború és béke

lehetőségei között

Diplomáciai körökben tegnap este óta nem tapasztalt bizakodó hangulat uralkodott. Ugy tudják, hogy Mussolini csakis azért vállalta el a müncheni találkozó összehívását, mert teljes biztosítékot kapott Hitlerrel arra nézve, hogy utja eredményes lesz. A müncheni találkozó alkalmával felvetik a négyhatalmi értekezlet tervét is, mégpedig olyan formában, hogy megoldják az összes többi függő kérdéseket, egy általános garancia szerződés formájában.

Franciaországban kimondhatatlan megkönnyebbülést okozott a négyes találkozóról elterjedt hír, sokan azt hiszik, hogy a háború teljesen elkerülhető és csütörtökön Münchenben megegyezés jön létre.

Mussolini közvetítő lépésének Rómában óriási jelentőséget tulajdonítanak, mert az ő személye a legnagyobb biztosíték arra, hogy a négyes találkozó során mégis létrejön a megegyezés a cseh kérdésben. Mussolini és Daladier között ez lesz az első személyes találkozó. Figyelemet érdemel az a körülmény, hogy Mussolini az egyetlen a négyes találkozó államférfiai között, aki egyformán jól beszél a német, francia és angol nyelvet és így személyes megbízatása még jobban kidomborodik. Sokan a müncheni értekezlettel kapcsolatban már Európa egész újbóli rendezésének közeli bekövetkezését látják.

Az események oly drámai gyorsasággal követték egymást, hogy a újságíróknak idejük sem maradt a különböző hírek kommentálására. A párisi lapok a legújabb jelentéseket ezért minden megjegyzés nélkül leközölték. A helyzet óráról-órára változott. A müncheni találkozó a francia fővárosban a helyzet javulását idézte elő, azon-

Két szörnyű bűn

Írta: Jean Rameau

I.

„Tisztelt ügyész ur! Én meg fogom ölni a feleségemet. Mire e sorokat olvassa, már véghezvittem szörnyű tetteimet, elkövettem a bűnt. De hát igazán bünt követek-e el? Minthogy ön családunk barátja is, engedje meg, hogy részletesebben megmagyarázzam, mi indított arra, hogy ezt tegyem.

Bizonyos, hogy feleségem szeretett. Sőt abban is bizonyos vagyok, hogy sohase csalt meg. De rettenetes jellemű asszony, aki nem tudta elképzelni, megengedni, hogy másképpen is boldog legyen, mint vele. Értsük meg egymást jól: én valószínűsége fanatikusa, szerelmese vagyok mindennek ami szép. A szabad természet, a fák, a fák, egy szép naplemente, vagy holdfelkelte, mind olyan dolgok, ami lelke mélyéig meg tud rendíteni és természet ölében olyan gyönyörökben van részem, amelyeket bizony, hiába keresnek az emberek társaságában.

Nos, ez a szenvedélyem feleségemet szörnyű dühre gerjesztette. Nem bírta elviselni, hogy ilyen magányos örömeim vannak, amelyekben ő nem vehet részt. Hogy is oszthatta volna meg velem? Hiszen örök életében könnyelmű, nagyvilági nő volt, akit valamikor körülrajongtak a férfiak és most öregségére egyedül maradt. Semmit sem ért meg, ami igazán szép, képek nem érdeklik, a zene unatja, könyvek fölött elalszik. Unatkozik hát itt a vidéken, ahol a természet látványa számomra életem és nem szűnő örömeim gazdag forrása...

Ez a pokoli asszony rettenetes tervet eszelt ki: elhatározta, hogy megvakít! Így akarta megfosztani látásomtól, amely számára elérhetetlen örömeimet közvetített hozzám. Vitriolt kevert abba a szemvizbe, amelyet az orvos irt fel számomra. Szemeim most két szörnyű seb, csak annyit látok,

hogy ezt a levelet megírhattam, még tudok célozni és nem vétém el a lövést. Meg fogok vakulni. Bocsásson meg, hogy mind e nyomoruságot elmondtam önnek. Ugy-e, tudnia kellett mindezt ahhoz, hogy tudja, mi történt. Az ön kétségbeesett Philippe G.-je.”

II.

„Mélyen tisztelt ügyész ur! Szörnyű tettet követtem el. Megvakítottam a férjemet, vitriolt kevertem a szemvizébe. Vajon megöl-e érte? Kérem hallgassa meg előre vallomásomat.

A férjem szörnyeteg! Elismerem, mindig szeretett és hü volt hozzám és nem hiszem, hogy mióta együtt élünk, tehát negyven év óta mást szeretett. De hát meg lehet valakit csálni másképpen is. Már régen egyáltalában nem törődik velem. Napjait azzal tölti, hogy az erdőket járja, a réteken kószál, valóságos szerelmeskedik a virágokkal, a fákkal és számomra nincs egyetlen gyöngéd pillantása se. Egy jégmező láttára felderül, de az én jelenlétemben hideg marad, a holdhoz szónoklatot intéz, de hozzám egy szava sincs. Egszerűen meghaltam számára. Én, aki mindig inádtam. Mondja hát, kedves barátom, nincs házasságtörés a lélekben?

Philippe megcsalt engem: megcsalt a Pireneusokkal, az Alpokkal, Olaszországgal és Tiróllal. Minden gyengédségre, minden melegségre, minden indulatra csak a természetnek szólt, ami számomra nem egyéb, mint ürügy, hogy a költők üres és csinos mondatokat fogalmazzanak. Megért-e? Hát

nem menthető-e bűnöm, ha el akartam pusztítani ennek az embernek a szemét, amellyel ilyen gyönyörökben volt része s amelyekből engem teljesen kirekesztett? Most tehát nem láthatja többé riválisaimat, a virágokat, az erdőket, a hegyeket, a réteket. S engem se fog látni csak emlékezni fog rám s olyannak fog látni, amilyen valamikor voltam, amikor még szeretett... De, ha megöl, akkor könnyörgöm, csináljon valamit, hogy ne itéliék el: hiszen úgy szerettem!.. Juliette G.”

III.

Az az államügyész, aki iratai közül e két levelet kikereste, módot nyújtott arra, hogy megismerjem a történet végét is.

Philippe nem ölte meg Juliettet-et. Félig vak volt, amikor revolverével célzott, nem tudott jól célozni, golyója elvétette az asszonyt és csak a fülét surolta.

Öngyilkos se lett, mert szeme később mégis rendbe jött, hála egy nagyszerű szemorvos gondozásának. Mikor ismét olvasni tudott, egy nap levelet kapott. A borítékban azt a levelet találta, amelyet a szeme ellen elkövetett merénylet napján felesége irt az ügyésznek, az ő levele elküldését megelőző nap. Akkor hosszasan gondolkodott, vajon csakugyan, nincs-e lelki házasságtörés? Azóta gyakran megtörténik, hogy lelkifurdalást érez, ha az erdőben a természet szépségeinek a szemléletébe merül. S gyakran tér haza, hogy felesége szemébe nézzen és megcsókolja az asszony szemét, ha látja, hogy könny szökik belé.

CORSO

Szezonnyitó nagy filmje!

Telefon: 20-06

5, 7.15, 9.15

Az európai és a francia filmgyártás csúcsfilmje:

TARAKANOVA hercegnő

PIERRE RICHARD WILLM, SUZY PRIM és ANNIE VERMAY főszereplőkkel

Szabad- és kedvezményes jegyek ezen filmre nem érvényesek. — Esti előadások kezdete mai naptól 9.15

A szenvedély, a sors, az igazság, a szerelem, a szépség és művészet filmje

ban a kormány tovább folytatja katonai előkészületeit. Tegnap több újabb évfolyam tartalékos bevonulását rendelték el és az újságok a müncheni találkozásáról szóló cikk mellett az újabb behívásra vonatkozó hivatalos hirdetményt közlik. A csapatok szállítása különben teljes erővel folytatódik. Az egész országban korlátozásokat léptettek életbe a teherforgalomra vonatkozólag, hogy a katonavonatok minél gyorsabban elérhesék rendeltetési állomásukat. (Rador.)

Itt írjuk meg, hogy a Liberté mai számát elkobozták és hír szerint Doriot főszerkesztőt őrizetbe vették. A Libertében nemrég Flandin volt miniszterelnök azt írta, hogy a francia népet megtevesztik, mert nem igaz, hogy az angol-francia terv és Hitler követelése között áthidalhatatlan ellentétek lennének. A kommunisták olyanok érdekeit szolgálják, akik nem franciák. Inkább meghalunk — írja nyílt levelében a volt miniszterelnök — minthogy megengedjük, hogy meggyilkolják Franciaországot. Doriot a lap mai számában megismétli Flandin állásfoglalását és hozzáfűzi, hogy esztelenség volna Németország elismert követeléseit megtagadni és ezért világháborúba sodorni Európa népét. Flandin a Liberté elkobozása miatt interpellációt jelentett be a belügyminiszternek.

Genf várakozik...

Genf. A Népszövetség ma befejező ülését tartja. A népszövetségi tagok azonban nem utaznak el, hanem továbbra is Genfben maradnak. A Népszövetség készenlétben áll, hogy sürgős esetben minél hamarabb összeüljön. A soronkívüli összejövetel abban a pillanatban válik szükségessé, amikor Németország valóra váltja fenyegetéseit és a csapatai behatolnak csehszlovák területre. Ebben az esetben a Népszövetség Párisban összeül és mint háborút provokáló fél ellen, szankciókat léptet életbe Németország ellen.

Itt írjuk meg, hogy De VALERA elnök délelőtt 11 órakor nyitotta meg a népszövetségi közgyűlés nyilvános ülését és 15 perc alatt elfogadták a 11 előadói javaslatot, majd utána határozati javaslatot fogadtak el, amelyben üdvözlik Rooseveltnél elnököt békeakciójáért.

Előzetes mozgósítás Svájcban

Bern. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelelése szerint a szövetségi tanács csütörtök délelőtt rövid ülést tartott és ezen elhatározták, hogy nyomban behívják szolgálattételre a határ őrzését biztosító csapatok tartalékosait és megteszik az összes intézkedéseket, amelyek az általános mozgósítást megelőzik. Ez az elhatározás azért történt, hogyha a müncheni értekezlet kedvezőtlen eredménnyel végződne, nyomban elrendelhesék az általános mozgósítást.

Egyébként a szövetségi kormány Hitler kancellárhoz és Benes köztársasági elnökhöz megindító hangú felhívást intézett, kérve, hogy a békét tartsák fenn. A szövetségi kormány hivatkozik arra, hogy háború esetén Svájc semmiféle módon nem léphet közbe és nem is segíthetne a problémák megoldásában.

Olaszország szerepe a problémák között

Róma. A fascista nagytanács, amely október elsején akarta megtartani őszi ülését, a cseh kérdésben előállott fejleményekre való tekintettel, csak október hatodikán ül össze.

Napirendje a következő:

1. A faji kérdés.
2. A politikai helyzet.
3. Az új fascista korporációs kamara.

Hivatalos körökben nagy bizalommal tekintenek a közeljövő eseményei elé, mert úgy tudják, hogy Mussolini mielőtt a közvetítést elvállalta volna, telefonon beszélt Hitlerrel, hogy mik azok a feltételek, amelyekkel a csehszlovákiai probléma békés úton rendezhető. Ennek értelmében az első lépés az október elsejei határidő elhalasztása volna, amelyre vonatkozólag Mussolini ígéretet kapott Hitler kancellártól. Ennek fejében Chamberlain miniszterelnök magára vállalja, hogy a csehszlovák csapatok visszavonulnak mindazokról a területekről, amelyekben ötven százaléknál nagyobb a német lakosság. Ezeket a területeket azonban egyelőre nem a német csapatok, hanem az egyesített angol-francia-olasz őrségek száll-

ják meg. Ez a nemzetközi megszállás mindaddig tart, amíg az átadás teljes részleteit meg nem állapítják. (Rador.)

A Daily Telegraph san-sebastiani diplomáciai körökből úgy értesül, hogy 500 olasz repülő, akik Majorca szigetén és Saragosában állomásoztak, ki voltak a harcra felkészítve. Az olasz gyalogságot eddig nem vonták ki.

Mussolini terve lesz München meglepetése

Párisban úgy tudják, hogy Mussolini olasz miniszterelnök hatalmas és részletesen kidolgozott tervet vitt magával Münchenbe, Európa újból való megszervezésére. Ez a tervet ki fogja küszöbölni a demokráciák és a diktatúrák közötti ellentéteket. Párisban bizakodással tekintenek az események elé. Megbízható értesülések szerint a francia vezérkar hajlandó minden koncesszióba bele menni, de a cseh Maginot vonal átadását ellenzik és ragaszkodnak a maradék Csehszlovákia határainak garantálásához is. Ezt az álláspontot osztja az angol vezérkar is. Ez az oka annak, hogy Franciaország tovább folytatta a katonai készülődéseit és ma is 2-3 százezer embert mozgósítottak.

Az angol diplomácia körében a hangulat bizakodó. A Star szerint Németország meglepészik azzal, hogy egyelőre Eger területét adják át honnan beszivárgás után, a cseh csapatok fokozatos visszavonulása után folya le a megszállás. A Hitler által vörös vonallal meghúzott vonalig tehát nem egyszerre történne a megszállás és a szudeta-vidék azon részére, ahol népszavazás lesz, nemzetközi haderő vonulna be.

Ingyen dolgoznak szombaton a francia repülőgépgyárak munkásai

Páris. (Rador.) A francia repülőgépgyárak munkásai értesítették a légügyi minisztériumot, hogy a szombati napon ingyenesen dolgoznak a nemzetvédelem érdekében. Ezenkívül számtalan repülőgépgyár munkása bejelentette, hogy október 1-én fizetésük egy részét a mozgósítás alkalmával katonának behívott társaik felszerelésére adományozzák.

A pápa békeszózata

Rómából jelentik: XI-ik Pius pápa ma este fél 8 órakor rádióbeszédet tartott. A Szentaty a következőket mondotta mikrofonba:

XI. PIUS PÁPA

— Miközben millió és millió ember aggódalommal és teljes feszültségben él a közeli háború és a példátlanul álló öldöklés és pusztulás veszélye miatt, atyai szívünkben átérezzük fiaink aggodalmát. Felszólítjuk püspökeinket, papjainkat, szerzeteseinket és híveinket, hogy mindannyian és együtt imádkozzanak a béke fentmaradása érdekében. A hívek forduljanak az Istenhez és kérjék tőle, hogy tartsa fent a békét. Kimondhatatlan hálával tartozunk azoknak, akik a katolikus világban imáikat a mi életünkért ajánlották fel. Ezt az életet most mi az Urnak ajánljuk fel. Annál inkább bizunk ennek a felajánlásnak elfogadásában, mert ez ép Szent Vencel szelídlelkű, de hősiess vértanu emléknapján történt. Attól a bizalomtól áthatva, amellyel ez a megemlékezés eltölt adjuk az egész katolikus családra és az emberiségre atyai áldásunkat.

December 15-ig kér újabb engedményeket Prága

A Reuter ügynökség jelenti: Prágai hivatalos körökből származó értesülések szerint a müncheni értekezlet előtt a csehszlovák kormány további engedményekhez járult hozzá. Eszerint Prága kész Németországnak átenged-

COCOSELE
POROK MEGSZÜNTETIK
A FEJ-ÉS FOGFAJÁST, NATHALÁZT HÜLÉST
KERDÉN EREDETI COCOSELE POROKAT

A lengyel és magyar kisebbségi területeken ugyanakkor lenne a népszavazás, mint a szudeta-területeken.

Londonban ma egész nap bizakodó volt a hangulat. A Star című lap értesülése szerint Németország megelégedne azzal, hogy október elsejéig csupán egy szudeta-területet, Égert kapná meg és a többi területeket fokozatosan ürítené ki a csehszlovák haderő. Azon a részen pedig, ahol népszavazást határoznak el, ott nemzetközi hadsereg ügyelne fel a rendre. Az Evening News szerint Chamberlain és Daladier abban akarnak megegyezni, hogy szombaton jelképesen megszállna egy területet a német haderő, míg a további területek kiürítésére garanciát adnának Hitlernek és erre záros határidőn belül sor kerülne. Ugyanakkor pedig kiürítik a legrövidebb időn belül a népszavazást. A lengyelek és a magyarok által követelt területeken is ugyanabban az időben tartanák a népszavazást.

ni azokat a területeket, amelyeknek több mint ötven százaléka német lakosság és olyan határokat kér megszabni az ország számára, amely lehetővé teszi az új cseh állam életképességét és önvédelmét. Nem járulhat hozzá azonban, hogy olyan területeken is népszavazást tartsanak, ahol jelentékeny cseh többség lakik és amelyeket Németország tisztán katonai okokból követel. Hozzájárul a prágai kormány ahhoz, hogy időkorlátozást kapjon a tényleges elrendezésig, legkésőbb december 15-ig. Hozzájárul a kormány ahhoz, hogy nemzetközi bizottság és az angol légiók által történjen az ellenőrzés, valamint az angol csapatok által történendő megszálláshoz is. Hajlandó elrendelni a mozgósítás hatálytalanítását. Viszont nem ürítheti ki és nem rombolhat le erődket, mielőtt nem vonták meg a határokat és mielőtt nem szervezték meg a népesség új elhelyezkedésének rendszerét. Javasolja végül a prágai kormány, hogy abban az esetben, ha a tárgyalások megszakadnának, az egész vita ügyét nemzetközi döntőbíró elé terjesszék, amelynek elnökül a maga részéről Rooseveltet, az Egyesült-Államok elnökét javasolja.

Lemondott a japán külügyminiszter

Tokió Ugaki japán külügyminiszter ma benyújtotta lemondását. A külügyminiszter és a vezérkar között ugyanis a kínai kérdésben kisebb ellentétek támadtak és emiatt mondott le a külügyminiszter.

URANIA Nagyszabású, rendkívül izgalmas kalandorfilm!

BORIS KARLOFF
a bosszuért élő örült
feltaláló szerepében

Az éjszaka rejtelsei

e. grand-guignol-ban. 5, 7.15, 9.30
Szünetekben: Trio Orlando akrobata

Pompásan kiállta Arad a „gázpróbát“

„Bombatalát“ érte a belvárost, a vasutállomást és a textilgyárat. —
Gázruhás, gázálcros mentőosztagok Arad uccáin

Váratlan „repülőtámadásokat“ rendszeresítenek a légvédelem tökéletesítésére

Országos intézkedés alapján, az aradi város házán működő légvédelmi hivatal csütörtök délelőttre huszperces feltételezett repülőgépek támadást rendezett, repülőgépek nélkül ugyan, de a város uccáinak élethű kiállításával pontosan a való helyzetet utánozó rendszabályokkal és mentési munkálatokkal. Pontos elkészített tervek alapján, előre megállapított feltételek szerint ment végbe a „légi támadás“, amelynek keretében a városi légvédelmi hivatal, a rendőrség és a strajer ifjuság tevékenykedtek szoros együttműködésben.

A menekülő élet...

Délelőtt 11:30 órakor foglalták el helyeiket azok a strajer osztagok, amelyek a menedékhelyek környékén teljesítették szolgálatot és a rendőrközegeknek segítségnyújtották az uccák kiürítésénél. Husz percet vettek igénybe az előkészületek, majd pontosan 11:50-kor megszólalt a város felett a riadó...

Először a város templomainak harangjai kongtak meg kísérteties veszjelekkel közölve, hogy Aradot veszedelem fenyegeti. Néhány másodperc múlva gyors egymásutánban felsivították a gyárak szirénái is, amihez csatlakozott a vasuti pályaudvar mozdonyainak sípolása is. Az őrszemes rendőrök is sípjukat fújva hívták fel a közönség figyelmét a menekülésre és pillanatok alatt megkezdődött az uccák kiürítése.

Néhány másodpercig tanácstalanul, tájékozatlanul állottak az emberek. Mindenki tudta, hogy légvédelmi próba készül, de határozottan időbe telt, amíg az ucca közönsége tisztázta magában: mi is történt és mi a teendő. Először csak néhány ember, azután mind többen, végül is az összes uccák valamennyi járőkelője jutva indult a legközelebbi menedékhely felé.

A rendőrök és a strajer fiúk mindenütt utbaigazították, irányították a „menekülő“ férfiakat és nőket, akik kapuk alatt csoportosultak s a menedékhelynek kinevezett kapuk előtt álló hatóság közegek háta mögött érdeklődve lestek ki az elnéptelenedő uccára.

A forgalom megállt. A város háza előtti hárköcsialomásról valamennyi fogat a Neuman-palota udvarára hajtott, a bérautók melléuccákba fordultak s a falmellé állított kocsik vezetői a menedékhelyre húzódtak, az üzletek redőnyeit lezárták.

Arad belvárosa másodperc alatt kihalt, olyan csendessé vált, mintha az élet valóban elmene-kült volna bombaktól veszélyeztetett aszfaltjáról...

Háborus „csendélet“

Ekkor már — a feltevések így szólnak, — Arad felett járnak azok a gépek, amelyeknek bombákat kell vetniük és amelyek azután halált aratnak. A kihalt városban csak a „rendezőség“ tartózkodik az uccákon. Gules Tibériu a városi légvédelmi iroda vezetője a saját munkatársaival gépkocsin járta végig a várost, Olteanu Ilje kapitány, a légvédelmi iroda műszaki tanácsosa pedig a Fehér Kereszt szálloda előtt foglalt helyet, mert a tervek szerint

a városnak ez a része, a Szent Háromság szobor előtti térség a belváros elleni támadás és találat középpontja.

Itt helyezkedett el a katonai tüzoltóság külön osztaga is, amelynek tagjai a találatokat jelző petárdákat robbantották fel, valamint Chera Florian főhadnagy, tüzoltóparancsnok.

Két perccel a riadó után felrobbantak a petárdák, majd további öt perc elteltével megérkezett a tüzoltóság ugynevezett gáz-őrsége, hogy megállapítsa: a Fehér Kereszt szálloda épületét ért bombák robbanóanyagot kívül milyen mérgező gázzal fertőzték meg az épületet és annak környékét.

Különleges ruhát viselnek az őrség tagjai, hogy védekezzenek a mérgező gázok ellen. Ez a ruha olyan anyagból készült, ami bizonyos ideig a legveszedelmesebb mérgező gáznak, az Yperitnek is ellenállhat. Természetesen a gáz-ruhán kívül a gázálcros védi az osztag tagjait, akik a város egyik tehergépkocsiján érkeznek, teljes felszereléssel.

Pillanatok kérdése csupán és a gáz-őrség megállapítja, hogy az épületet és közvetlen környékét Yperittel gázolták. Mivel pedig az Yperit leg-

biztosabb ellenszere a klórmész, azonnal megkezdődik az uccák klórmésszel való beszórása.

Az Yperit nem terjed a levegőben, hanem csupán a találat helyén, a földön ülepszik meg. Harmat alakjában lepi el a földet és akl Yperittal fertőzött helyre lép, vagy Yperit-harmatos tárgyat fog meg, annak testét azonnal ki kezdi a szörnyű erejű, mérgező gáz.

Klórmészen kívül benzinnel is felleocsolják a járdát, e célú szolgáló kefékkel dörzsölik az aszfaltot, majd felgyújtják a benzint, mert a fertőzött fém-tárgyakat csakis égetéssel lehet mentesíteni az Yperittől.

A Szent Háromság szobor körüli tér jellegzetesen háborus képet mutat. Filmszurnálokban, túllünk messze dúló háborúkról készült felvételekben látunk ilyen kísérteties katonákat, akik néhány percre a háboru szellemét varázsolták Arad uccáira...

Még a gyakorlat kezdetén, a petárdák felrobbantása után, két katona helyezkedett el a földön: ez

a két „áldozat“, akiket a bombák terítettek a földre.

A gáz-őrség első segélyben részesítette a „sebesülteket“, de a mentők nem vonulhatnak ki, mert szerepük csak a támadás beszüntetésével kezdődhetik. Ez a helyzet a tüzoltósággal is, ugyhogy a Fehér Kereszt szálloda épülete „lobogva ég“ addig, amíg a beszüntető jelzések nem hallatszanak. Pontosán az előírt 20 perc után erre is sor került és ekkor nyomban értesítették a város házáról a tüzoltóságot arról, hogy hol okozott tüzet a bombatalálat. Először a Fehér Kereszthez robotgattak ki a tüzoltók:

Két gépkocsi, valamint Arad egyetlen nagy lövönatású és régimódi tololétraja érkezett meg a veszélyeztetett épület tömbhöz.

amelyet három irányban támadtak meg: az Eminescu-ucca felől, illetve a főútvonalra néző arcvonalnál, két helyről. Itt, a főútvonal felől, két tömlőt fektettek le, mégpedig az egyikkel belülről, a lépcsőházon keresztül, a másikkal kívülről, a tololétra segítségével támadták meg vizsugárral a tüzet a gázálcros tüzoltók.

Vigyázat! Nem tréfa!

A belvárosban lefolyt gyakorlat után két komoly és feltétlenül megszívlelendő tanulságot vonhat le az, aki végignézte az események menetét. Az egyik következtetés, hogy

Arad nemcsak háboru esetére, de sajnos még egy komolyabb tüzre sincs kellőképpen felkészülve.

Gyakorlatozásnál még csak megy valahogy, hogy a „kétlöerős“ tololétra együtt vágta a tüzoltó gépkocsikkal és, hogy a legénység kétségbeesve igyekszik a tololétra felszerelésének idejét megrövidíteni. De mi történik, ha egyszer komolyabb veszedelemre kerül a sor?

Nem kevésbé komoly megállapítás az is, hogy a közönség egy része még mindig nem elég fegyelmezett, még mindig nem veszi eléggé komolyan ezeket a légvédelmi gyakorlatokat,

amelyeknek célja pedig éppen az, hogy fegyelmehoz, a veszély pillanatában nélkülözhetetlen önuralomhoz és együttműködéshez szoktassák az embereket. Voltak üzletek, ahol egyszerűen nem húzták le a redőnyöket, voltak — sajnos kivétel nélkül az értelmiséghez tartozó egyének —, akik magukra nézve nem tartották kötelezőnek az előírások betartását s voltak végül olyanok, akik olcsó élcelődésre használták fel az alkalmat. Amikor a tulajdonképpeni próba véget ért és a forgalom szabadá lett, a Fehér Kereszt előtt folyó tüzoltási munkálatok körül csődület, tolongás, fegyelmetlen hangulat keletkezett s akadtak, akik hangos hahótázással élcelődtek a tüzoltók munkája felett.

A légvédelmi gyakorlat nem tréfa.

Általában: a légvédelem nagyon komoly dolog és ezt meg kell értenie végre úgy azoknak, akik a város műszaki felkészültségéről gondoskodnak, mint a közönség ama töredékének, amelyik tulteszi magát az aprólékosnak, jelentéktelenné látszó de végeredményében mellőzhetetlen részletek-

Ég a vasutállomás és a textilgyár

Amikor a tíz feltételezett repülőgépek képzelt támadása megkezdődött, nem csak a városnak jutott ki a bombából, hanem „találat érte“ a vasuti állomást és a textilgyárat is. A textilgyárban keletkezett tűz nem okozott gondot a városi tüzörségnek, mert itt a gyár saját készütsége vette fel a küzdelmet a veszedelemmel.

A riadójelzés után három perccel már az égem valamennyi alkalmazottja az előre kijelölt és elkészített fedezékre húzódott, amikor pedig az állítólagos találat megtörtént, azonnal felvonultak a gyári tüzoltók,

akik tökéletes felkészültséggel végeztek el az előírt gyakorlatot.

A gáz-támadás elleni védekezés tekintetében a vasutállomás is önállóította magát. Az állomás-épület pinchehelyiségeiben nagyszerűen kiépített fedezékek és szükség-irodák vannak, ahol a közönség és a tisztviselők menedéket találnak.

A gázzal fertőzött részek megtisztítására a vasuti légvédelmi osztag vonult ki s végezte el percek alatt a munkát.

A feltételezett tűz eloltása azonban itt szintén a városi tüzörségre hárult s a Fehér Kereszt épületének „eloltása“ után ide vonultak ki a tüzoltók. Gyors, eredményes szerelési munka után két viztömlőt helyeztek üzembe s ezzel véget ért a gyakorlat utolsó részlete is, a tüzoltóság készütsége visszavonult a laktanyába.

Szabályszerű „menekülést“ rendeztek a riadó elhangzásakor a közhivatalokban is, elsősorban pedig a városházán, ahol Bejan Romulus dr. alpolgármesterrel az élen a teljes tisztviselői kar, valamint az éppen a hivatalokban tartózkodó közönség, a pincébe vonult...

Éjjel 11 órakor megismételték a riadót, ekkor azonban mentést munkálatokra nem került sor, hanem csupán menekülési és elsőtétítési próba volt.

Arad sötétségbe burkolózott, kialudtak a fények, a lakások ablakaira függőnyt húztak, az uccák elnéptelenedtek. Amikor ezután leadták a gyakorlat végét jelentő jelzéseket, a város amúgy sem túlélenk éjszakai élete visszanyerte rendes képét.

Váratlan „légitámadás“ repülőgépszegedlettel...

Olteanu Ilie kapitány, a városi légvédelmi hivatal műszaki tanácsadója egyébként közölte a saját munkatársaival, hogy a csütörtöki gyakorlat bevezetése volt a most már rendszeresített, minden hónapban legalább egyszer lefolytatandó gyakorlat-sorozatának. A legközelebbi „légitámadás“ már új rendezésben kerül az aradi közönség elé, amennyiben repülőgépek bevonásával és előre nem jelzett időpontban következik be.

Csupán a napot közlik a lakossággal, azt azonban nem hozzák nyilvánosságra, hogy a nap melyik órájában jelennek meg Arad felett a „támadó“ gépmadarak. Váratlanul harsan tehát fel a riadójelzés, váratlanul kell a közönségnek menekülnie

és a jelképes támadást jelző „bombákat“ ugyan, csak váratlanul durrantják el a város különböző pontjain. Ekkor tesz majd Arad lakossága bizonyosságot arról, hogy mennyire fegyelmezett és milyen eredményesen tud védekezni a veszély pillanatában. Ez alkalommal

a rendőrhatalóságok szigorú rendszabályokat alkalmaznak mindazok ellen, akik nem tartják be tökéletes pontossággal a rendelkezéseket.

Az őrszemes rendőrök minden esetről jelentést kötelesek tenni és ennek alapján a fegyelmetlenséggel zavart keltő, vagy rossz példát szolgáltató polgárokat megbírságozzák.

Száznyolcvan kiló szinaranyat raboltak el a Nizza-párisi gyorsról

Páris. Néhány bandita fegyveres támadás követett el Marseille közelében St. Barthelemy állomáson a Nizza-Páris között közlekedő gyorsvonaton, amelyet teljesen kiraboltak. A banditák megsebesítették a mozdonyvezetőt, akinek jobb kezét lötték át revolverrel. Megállapították, hogy mintegy 10-12 álcros bandita követte el a vakmerő támadást.

A rablók azt a vagonot rabolták ki, amelyben az értéktárgyak és a pénzszállítmányok voltak. A rablók sikeresen a vagonról leemelték egy ládát, amelyben 180 kilogramm tiszta arany volt, amit Bolva Kongóból szállítottak. Ezenkívül két más ládát is elloptak értékes ékszerekkel.

Az aradi háztulajdonosok tisztelegő küldöttsége Aradváros polgármesterénél

Tegnap népes küldöttség kereste fel az aradi háztulajdonosok szindikátusának képviselőjében Vlad Alexandru tábornokot, Aradváros polgármesterét. A küldöttséget, — amelynek tagjai többek között a következők voltak: Suluțiu Aurel, Szücs Vilmos, dr. Stauber János, Iovin György, Bing Hugó, Blaha Károly és Vandraček Ignác, — dr. Demian Aurel ügyvéd, a szindikátus elnöke vezette s az elnök tolmácsolta a szindikátus üdvözlését a polgármester előtt.

Hangsúlyozta dr. Demian Aurel, hogy az aradi háztulajdonosok szindikátusa örömmel vette tudomásul Vlad Alexandru tábornoknak a város élére történt kinevezését, mert hiszen mindenki jól ismeri a tábornok munkaerőjét, munkakészségét és puritán jellemét. Nagyrabecsülésének kifejezése alkalmával a szindikátus azon reményének ad kifejezést, hogy a viszonyok megengedik Vlad Alexandru számára megbízatása hat esztendejének eredményes munkával való kitöltését. Rámutatott az elnök arra, hogy — általános vélemény szerint, — az eddigi rendszernek legfőbb hibája a város vezetésében mutatkozó folytonossághiány volt, ami pedig egy város vezetése szempontjából lehetetlenné teszi az eredményes, tervszerű tevékenységet.

JUNO ILLATSZERTÁR

Str. Eminescu 4.

A háztulajdonosok a város legodaadóbb és leghasznosabb polgárai akiket minden érdek szorosán a városhoz fűz s éppen ezért hozzáfórtottak a városfejlesztés érdekeihez. A háztulajdonosok nem kérnek semmit, csak azt, hogy a háztulajdonosok érdeklő s azzal kapcsolatos kérdéseket a háztulajdonosok hivatott érdekképviseletével egyetemben tárgyalják és a határozatokat is a szindikátus bevonásával hozzák meg.

Vlad Alexandru tábornok polgármester válaszul, köszönetét fejezte ki a küldöttségnek, biztosította a háztulajdonosokat, hogy a város vezetését pártatlanul, minden társadalmi réteg javára kívánja ellátni és hogy erre multja is biztosíték. Kifejtette, hogy a városvezetés tekintetében rendkívül sok tennivaló van és éppen ezért

senki se várja, hogy a problémák máról-holnapra elcsúszva nyernek megoldást.

Azokban ígérheti — mondotta, — hogy a rendelkezésre álló idő alatt ezeknek legalábbis nagyrészt megoldja.

— Tudom, — így folytatta Vlad Alexandru tábornok polgármester, — hogy az esővízcsatorna annyira elhanyagolt, hogy járvány esetén a város közegészségügyére rendkívül káros hatással lehet.

Végül kifogásolta a járdák s közutak elhanyagolt állapotát és arra kérte a szindikátus

„S C A L A” NARYFILMEK SZINHAZA

TEL.: 20-10.

Mindennap

BLOKAD 1938

(Spanyolország körülvárosa)

MADELENE CAROLL

HENNY FONDA mesteri alakítása

Egy igazi világgé, minden kritikán felül

Eclair-Journal

Előadások 5, 7.15, 9.30

vezetőségét, hogy ezeknek mielőbbi rendezésére vonatkozó javaslatait a maga részéről is terjessze elő.

Befejezték az őszi érettségi vizsgálatokat Aradon

Aradon a csütörtöki nap folyamán fejeződött be az őszi érettségi vizsgálat. Mint ismeretes, a környékbeli középiskolát végzett diákok az aradi Moise Nicoară liceumban álltak a vizsgáztató bizottság elé, amelynek elnöke Maior Augustin, bucuresti-i egyetemi tanár volt.

Az aradi és az aradkörtényeki városok középiskolás növendékeinek érettségi eredményeinek összegezését csütörtök este készítette el a bizottság. Ezek szerint: 84 jelentkező közül az írásbeli érettségi vizsgálaton elbukott 10, 74-en állottak szóbeli vizsgálatra, de ezek közül elbukott 8 jelentkező. Tehát eredményesen tette le az érettségi vizsgát 66 középiskolát végzett ifju.

István, Marcu Vasile, Milovan Gheorghe, Valda Emil, Auerbach Elemér, Buday Ferenc, Barna Péter, Codau Catița, Endrődi László, Iancu Viorel, Moudjalled Marianne, Olteanu Dumitru, Oncu Octavian.

A kereskedelmisták érettségije

A kereskedelmi iskolát végzettek érettségije ugyan csak ma fejeződött be. Az érettségizetők bizottság elnöke Garbaca Ioan, kolozsvári kereskedelmi tanár volt. Aradon ez alkalommal először tartottak a kereskedelmi középiskolás végzettségű ifjak számára érettségi vizsgálatot, amelyen Máramarossziget, Szatmár, Nagyvárad, Arad, Lippa, Temesvár, Lugos és Hátszeg kereskedelmi gimnáziumainak végzett növendékei vettek részt. Kereskedelmi érettségi vizsgálatra jelentkezett 95 ifju, akik közül csak 77-en jelentek meg a vizsgáztató bizottság előtt. Az írásbeli vizsgán elbukott 14, a szóbeli vizsgán érettnak nyilvánítottak 38 ifjút. A sikerrel vizsgázott növendékek névsora a következő:

olcsóságban vezet és

Csütörtökön, az érettségi vizsgálatok utolsó napján, sikeresen vizsgázott: Bacu O. Constantin, Carjovat Horea, Chilevitz Iosif, Dănilescu Constantin, Dittrich János, Drăgan Romulus, Fernengel Ervin, Galbács István, Hilbert József, Iacob Maria, Ieva Alexandru, Leon Nicolae, Lipovan Nicolae, Birea Marius, Brad Petru, Buzgan Petru, Nagy Károly, Oprea Victoria, Paicu Dumitru, Petcu Liviu, Boliadis Dumitru, Serban Ioan, Soltz Árpád, Todor Jakab, Valea Melania, Sacarea Horea, Duda Traian, Erdős Pál, Paraschiv Adam, Mioc Ioan, Balasea Alexandru, Otimon Antuța, Moilovan Sorin, Sdic Gheorghe, Iura Pompilia, Maris Stele, Rosescu Toma, Andrei Ana, Balázs Todor, Hoara David, Iosof Nicolae, Pancu Petru, Szirmai Ervin, Dragoș I. Tit-Liviu, Hirschler Imre, Ionescu Dumitru, Sárbu Florica, Stoica Ilie, Medvedovici Maria, Ponta Stelian, Balina Constantin, Dumitrascu Ioan, Fering Ioan, Leöb

ingyen szolgál kozmetikai tanácsokkal

Mila Vasile, Petrișor Nicolae, Bentza Nicolae, Bruckstein Lajos, Schreiber Gabriella, Seltz Géza, Pontz György, Andreica Ioan, Sfeia Lazar, Mladin Gheorghe, Tolna Károly, Geréb János, Popa Pámfil, Szabó Károly, Nicola Ilie, Ruja Traian, Sandu Dumitru, Sabanof Remus, Roventa Ioan, Angelescu Nicolae, Caplescu Grigore, Parvanescu Alexandru, Stamate Ioan, Chiș Nicolae, Gruița Viorel, Ispravnic Iuliu, Keresztes Viktor, Malczanek Gusztáv, Orosz Graciána, Dvorancu Ferenc, Igrét Mihai, Andrasu Ioan, Armescu Vasile, Bacalu Ioan, Laza Gheorghe, Lupenciu Ioan, Pap Ludovic és Pruncu Constantin.

Megérkezett Aradra

H. Buxton anglikán püspök

Harold Buxton, az európai kontinens anglikán vallású hiveinek legfőbb lelkipásztora, Gibraltár püspöke csütörtökön délelőtt 1 óra 45 perckor megérkezett Aradra, ahol az egyházi és világi hatóságok vezetői a legünnepélyesebb fogadtatást készítették elő.

Az aradi állomás épületének elsőosztályú várótermét angol és román zászlók díszítették. A bejárat előtt díszruhás rendőrök és csendőrök álltak sorfalat. Az állomás váróterme előtt nagyszámu érdeklődő is várta a hivatalos minőségben megjelenő személyeken kívül az aradi görög keleti püspök vendégét, Gibraltár püspökét.

Az anglikán főpapot Arad város polgármestere, Vlad Alexandru tábornok üdvözlölte. A feldíszített váróteremben mutatták be a magas ervházi méltóságú vendégnek Arad város görög keleti lelkészeit, akik teljes számban jelentek meg a fogadtatási ünnepségen. Az üdvözlés lefolyása után Magier Andrei dr. görög keleti püspök társaságában gépkocsiba szállt, s egyenesen a püspökség épületébe mentek.

Délután a templomban Magier Andrei dr. püspök angol nyelvű beszédben üdvözlölte Gibraltár püspökét. Magier püspök angol nyelvű beszéde után Harold Buxton püspök lépett a görög keleti papság elé és angol nyelvű beszédében, — amelyet ugyancsak román nyelvre fordított a tolmács — közvetítette a canterbury-i érsek üdvözlését.

Harold Buxton gibraltári püspök hétfőig tartózkodik Aradon. Itt tartózkodása alkalmával meglátogatja az iskolákat is. A gibraltári püspök melegen érdeklődött Oesley G. Woods és E. George Vince anglikán papnövendékek tanulmányi előmenetele iránt is és meglegedés sét fejezte ki szorgalmuk miatt. A két angol papnövendék egy évig tartózkodik még Aradon és a jövő év tavaszán térnek vissza Angliába. Harold Buxton gibraltári püspök aradi látogatása után Bucurestibe utazik.

Ki tud róla?

Turman Andrei 17 éves fiatalember, magasnövésű, gesztenyeszínű, rövidrenyirt haja, barnaszemű fiatalember szerdán este 10 órakor erősen felindult lelkiállapotban elment hazulról, s azóta nyomaveszett. Távozása alkalmával sötétszürke kétsoros zakó-kabátot, világos szürke nadrágot, fekete félcipőt, szürke sportinget (nyakkendő nélkül) viselt. Aki tud valamit róla, bármilyen uton értesítést küldjön az aradi központi rendőrség 35-ös számú szobájába, a népesedési hivatalba édesapjához, Turman Andrei irodafőnökhöz.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

WEISZ gyógyszerertár, Piața Avram Iancu 12 (Tel.: 25-20.)

JANKA gyógyszerertár, Bulev. Reg. Ferdinand 25. (Tel.: 11-00.)

Dr. DICK gyógyszerertár, Str. Mărășești 1. (Tel.: 17-68.)

Rendszeres hajójáratok

Egyesült-Államokba és Kanadába

a „Nieuw Amsterdam”, „Statendam” „Rotterdam”

nagy luxusgőzöskkel, valamint

Középamerika

Trinidad, Curacao
Venezuela, Columbia
Honduras, Haiti, Ecuador stb.

Délamerika

Brazília, Argentina,
Uruguay, Paraguay stb.
államokba.

Felvilágosítások és prospektusok:

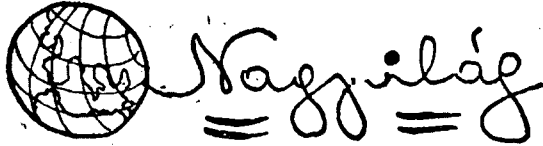
Holland-Amerika Linie

Vezérképviselőténél

Organizația Română de Turism s. a. r.
L. H. Lazarovits vezetése alatt

Timișoara Buorești

Str. Venetia 2. Tel. 3989. • Cal. Victoriei 70.

Bridzklub a tenger fenekén

A francia Riviera új szenzációval gazdagodott ebben a szezonban. Egy kvietált őrnagy, Yves Le Prieur, arra a gondolatra jutott, hogy a sok szárazföldi reklámtán dívatba hozza a valóban elhanyagolt tengerfenéket. Elvégre akadhatnak olyanok, akik megunták a bárokat, autótakat, strandot és mindazt, amit a természet és az üzleti leleményesség a szárazföldön nyújt, nos, az ilyeneket aztán igazán nem lehet már máshová vinni, mint a tenger fenekére. Odaválók Möszió Cazalis, a kvietált őrnagy reklámiőneke, néhány száz frank leszurkolása után mindenkit hajlandó leszállítani a vizalatti régiókba és gondja van arra is, hogy az illető tulajdonos ne unatkozzék. Hálókosarakban színes egzotikus halak mulattatják azokat, akik a kellemes búvárúrában a tenger fenekén csücsülnek. A vállalkozószelleműek szigonypuskát is kaphatnak és kedvükre vadászhatnak az ártatlan halakra.

Ez az újfajta emberi akvárium bombaüzletnek bizonyult. Különösen az fokozta a szenzációt, hogy néhány megcsontosodott bridszjátékosnak eszébe jutott, hogy kár tétlenül tölteni az időt a tenger fenekén. folyjon csak tovább a párti, amit abbahagytak a szárazföldi kártyaszobákban. Möszió Cazalis helyeselte az ötletet és nyomban gondoskodott a kivitelről. Olomból bridszlapokat készített, lámpával és külön bemozdó lapokkal látta el a társaságot. Megalakult az első — eddig még nem szabadalmazott — tengeralatti bridszklub. A kettősfalú, harminckilenc fokos vízzel melegített gumiruhákban kellemesen folyik a játék. Némi zavar csak akkor következik be, amikor hölgyek is jelentkeznek a klubban felvételre. Már az első pártinál kint, hogy a nőknek nem tetszik a dolog. A vízben még a halak is némák és a beszélgetés az emberek számára sem oldható meg könnyen. A nők pedig még a tenger fenekén sem hajlandók elfogadni az angol szabályt, hogy: „the bridge is a game of silence”.

Teljesen fekete regiment alakult Amerikában

Newyorkból jelentik: Newyork állam területiális nemzetiségének keretében megalakult az Egyesült-Államok első „teljesen fekete” ezrede. A kizárólag négerekből álló egység a 369-ik harlemi gyalogezred (Harlem tudvalevőleg Newyork város négernegyede). Az új alakulat parancsnoka Benjamin Wavis ezredes. az Egyesült-Államok egyetlen néger ezredese, aki a spanyol-amerikai háború idején lépett katonai szolgálatba; sokáig a 9-ik lovasezredben szolgált és egyidejűleg a libériai amerikai követség katonai attaséja volt.

Don Marquis kalandja

Pár héttel ezelőtt érdekes történet látott napvilágot egy amerikai revűben, amelynek hőse Don Marquis, az ismert amerikai regény és filmszenárió író.

Az író pár évvel ezelőtt szivrohamot kapott s az orvos, aki hollywoodi lakásán felkereste, kiadta az intézkedést, hogy azonnal kórházba kell szállítani. Az a körülmény, hogy — akkor éppen ebédidő lévén — semmi pénzt sem sikerült betegszállítókoszt kapni s a mentőket sem lehetett igénybevenni, egyáltalában nem gátolta az orvos lelkiismeretességét. „Nincs vésztelni való idő” — mondta — tehát kérem, egyezzen bele abba, hogy Önt hordágyra tesszük s a hordágyat egy halottaskocsira, amelynek sofőrje vállalkozik arra, hogy Önt azonnal a kórházba vigye.

Don Marquist ehhez képest pár perc múlva felrakták egy igen díszes Szentmihálylovára, amely aztán megindult a város egy távoli részében fekvő kórház felé. Forgalmi akadály következtében azonban az üvegfa lu hintónak pár pillanatra meg kellett állni egy utkeresztesnél s a gyászhintó egy kis nyitott sportkocsi mellé került, amelyben két csinos fiatal nő ült. Éppen valami érdekes történeten szórakoztak. Egy pillanattal később azonban megpillantották a gyászkoszt és kissé megdöbben arckifejezéssel benéztek az ablakon. Fehér gyanjutakaró alatt ott feküdt a hintó lözépén Don Marquis hatalmas alakja. Csak a feje volt szabad. Amint az író tekintete találkozott a két leány tárgyanyilt szemével, Don Marquis nem állhatta meg, hogy rá ne kacsinjon a lányokra. A kacsinás lassu volt és drámai. A hatás elképzeléséhez tudni kell, hogy Marquis szeme nagy és fekete és szemöldöke erősen bozontos és dus. Elég az hozzá, hogy a két leány, amint a „halottat” kacsinanti látta, hisztérikus sikoltásban tört ki s amint a rendőr intésére a forgalom megindult, az író még látta, illetve hallotta, amint a kis autó beleszaladt egy másik autó farába. Az utolsó, amit a lányokból látott, az volt, amint a hitetlenkedő forgalmi rendőrnek magyarul kezdtek, hogy mielő rémültek meg. „Fogadni mernék” — jegyezte meg az író — „hogy azóta ez a két lány szigoruan erkölcsös életet él...”

A japán operaénekesnők kötelező a hosszú haj

Tokióból jelentik: A Takarazuka operaház harminc énekesnője október elején hangversenykörútra indul Német- és Olaszországba. J. Kobayashi, a színház igazgatója, mind a külföldre induló, mind a Tokióban maradó énekesnőknek megtiltotta, hogy hajukat bodoritassák, vagy rövidre vágják, miután az a hivatásuk, hogy a japán nőitípusnak jobban megfelelő hajviseletet népszerűsítsék.

A cirkusz és a reklám

Egy nagy francia vándorcirkusz tulajdonosa érdekes adatokat árult el költségvetéséről. Évi kiadásainak összege hatmillió frank s ennek éppen a felét költi reklámra.

Tizennégymilliárd dollárra szaporodott az Egyesült-Államok aranytartaléka!

A zavaros világpolitikai helyzet olyan aranyáradatot zúdított az Egyesült-Államokra, amely máris komoly gondokat okoz az amerikai köztársaság kormányának. A tökemekenítés következtében az Egyesült-Államok aranytartaléka 14 milliárd dollárra szaporodott fel.

Angol forráshól származó hírek szerint a brit szigetországból szeptember 5—12-ike közötti hét folyamán 15 millió angol fontra becsült arany mennyiség vándorolt tengerentúrra. Ez az arany mennyiség azóta sem csökkent.

Természetesen ez az aranyemenekítés az egyes valuták értékelése terén is érezteti hatását. Így például az angol font az utóbbi hétben a dollárral szemben kereken kétszázalékos ár-

Sok tizezer
megelégedett vend. bizonyítja, hogy a

„ZEPHIR”
kályha az összes kályhák között a

LEGJOBB

10 kgr. fával fűt egy 24 órán át normál szobát

Gyártja **Szántó D. és Fia, Oradea**
„ELITE” különleges takaréktűzhely kályhagyárára.
Kapható mindenütt. Kártyon díjtalan árjegyzéket.
Consum és Intersinea könyvre 8 havi birtok.
Levelet Csetey és Seitz vaskereskedés Arad
Bul. Regele Ferdinand 49.

folyamvesztéseget szenvedett. Ez a kurzuseltolódás a francia frank hátrányára 1.6 százalékos telt ki ugyancsak dollárparitásában.

Bár a dolláremelkedés kedvezőtlenül befolyásolta az Egyesült-Államok kivitelét, az amerikai kormány egyelőre nem gondol arra, hogy a valutakiegyenlítés terén erőteljesebb intézkedéshez folyamodjon. Erre nézve az Egyesült Államok kincstárának titkára a következőket mondotta:

— A dollár mindenki rendelkezésére áll, aki meg akarja vásárolni. A dollár viszonya a többi valutához nem került még olyan helyzetbe, hogy az Egyesült-Államok kivitelét veszélyeztetné.

Emlékezzünk a háborúra!

Csillagászati számok fejezik ki az 1914-es háboru borzalmait, ami pedig csak kis testvére a fenyegető világháborúnak!

A spanyol polgárháború, a Kínában dühöngő mérszárlási láz és most a német—cseh viszály előrevetik egy új háború perspektíváit, szinte hallani a fegyverek csörgését.

Ezekben a napokban, amelyek nem a legkedvezőbbek és nem ígérnek semmi jót, nem árt, ha megemlékezzünk a nagy háborúról, arról, hogy mennyibe került az 1914-es háború a világnak, kis testvére az elkövetkezendő nagy háborúnak.

A világháború idején összesen 70 millió embert mozgósítottak. Országok szerint. — Oroszország 15 milliót, Anglia dominiumaival együtt 9 milliót, Olaszország 5 milliót, az Egyesült-Államok 4, Románia 1, Németország 13 milliót, az osztrák—magyar monarchia 9, Törökország 2 és Bulgária 1 milliót.

Hetvenmillió ember fegyverben, naponta 6400 halott

A világháború halott áldozatainak száma 10 millió volt. — Ezek közül 06 százalék a harcmezőn esett el. 13 százalék kórházakban halt meg, 13 százalék eltűnt, 7 százalék a háborúban szerzett betegségekben pusztult el és a 2 százalék ismeretlen körülmények között lelte halálát.

Ami a sebesülteket illeti, — megállapítást nyert, hogy 65 százalékát a sebesülteknek a tüzéség sebesítette meg, 30 százalék golyótlól és gránáttól kapott sebet, 4 százalék drótkerítésen akadt fenn, vagy földhányások temették be és 1 százalék sebesült meg kard és szurony által.

A világháborúnak összesen 26 millió sebesült áldozata volt, akik közül 8 millió sánta, vak, vagy béna maradt. Az 1914-es háború 1532 napig tartott, ami azt jelenti, hogy naponta 6400 halott maradt a harcmezőkön.

A legvéresebb ütközet az volt, amelyet röviddel a világháború befejezése előtt, 1918. március 21. és április 6. között vívtak meg, amikor a németek 1 500 000 emberrel támadták az 1 100 000 lelket számláló szövetséges csapatokat. Mindkét részről a halottak száma 400—400 000 ember volt, ami azt jelenti, hogy ebben

az ütközetben naponta 50 ezer ember harapott a föbbe.

De túl ezeken a csillagászati számokon a világháború gazdaságilag és politikailag csődbe került államokat követelt áldozatul. Akkor kezdődött az a gazdasági krízis, amely az egész világ fölött eluralkodott és még napjainkban is tart.

Nyolcszáz ezer halott egy csatában

Még elképzelni is szörnyű, hogy milyen mérleget mutatna az új világháború, mert, hogy a harc nemcsak két állam között folyt le, hanem ismét világháború növekednek, eziránt semmi kétség. 1918. óta a haditechnika hihetetlen módon fejlődött. A békekötés idején mindössze százféle harcigáz volt ismeretes, ma pedig közel kétezer féle gázvegyületet ismernek, melyek egymással vetekednek, hogy melyik tud biztosabban pusztítani. És tökéletesebb lett a gépfegyver is. A világháborúban használt gépfegyverek percnként 250 golyótlól löhettek ki, ma pedig olyan gépfegyver van, amely percnként 600 lövést ad le. És a repülőgépek. Amennyiben hitelt lehet adni az egyes katonai szaklapok írónak, úgy Németországnak 5000 gépből álló légi flottája van, a Szovjetnek szintén. Franciaország 4000 repülőgéppel indulna háborúba. — Anglia legalább ennyit mutat fel. Olaszországnak is van 3000 harcigépe. Tökéletesedtek az ágyuk, tankok, lángvetők, aknák és számítani lehet ma még ismeretlen és félve őrzött gyilkoló géncsodákra is. Egy új világháborúban egyetlen év alatt több ember halna meg mint az elmúlt világháború 4 esztendejében.

Most aktuális a figyelmeztetés: momentán 1914—1918.

A világ mindezekről a borzalmakról régen elfelejtkezett. A mese azonban újra kezdődik. Ujabb fakeszték töltik majd meg az új temetőket. Ha az emberiségnek — mely ezt el kell ismerjék mindent elkövet a háború elhárítására — nem fog sikerülni meakadályozni az újabb öldöklést.

André Tardieu cikke felidézte a multat...

Hogyan dőlt el a szudétanémetek hovátartozandósága a békekonferencián?

Tardieu André, volt francia miniszterelnök a „Gringoire” című párisi hetilapban érdekes történelmi tanulmányt közöl a szudétanémet kérdéssről. Tardieu tagja volt a minőségben sokat kellett foglalkoznia a csehszlovák kérdéssel és a szudétanémet problémával. Tardieu cikkével azt akarja bizonyítani, hogy a szudétanémet kérdés már a békekötés idején létezett. Hogy a szudétanémeteket mégsem csatolták Németországhoz, ennek igazolására eleveníti fel az eseményeket.

A csehszlovák kérdés először 1916. december 30-án merült fel, amikor is az ántánt háborús céljai közé iktatta a csehszlovákok felszabadítását, akik idegen uralomnak vannak alávetve. Az ántánt kormányai 1916-tól kezdve megkezdtek tárgyalásokat Massaryk Tamással, Benes Edével, Stefanikkal. Ez a három politikus 1914. végén Párisban már arról kezdett tárgyalni, hogy értékesítsék a cseh katonai segítségét az ántánt javára. 1917. május-juniusában az ántánt szövetségének ismerte el a csehszlovák nemzeti tanácsot. A következő hetekben Tardieu megbízást kapott, hogy az Egyesült-Államokban két csehszlovák brigádot toborozzon. 1917. december 16-án a francia kormány rendeletével elismerte a csehszlovák hadsereg létezését. 1918. május 29-én Wilson kijelentette, hogy az összes szlovákokat fel szabadítani a német és osztrák uralom alól. Franciaország ugyanaz nap elismerte a cseh nemzeti tanácsot mint egy háborús és szövetséges állam kormányát. Ezt elismerték Anglia, az Egyesült-Államok, Oroszország és Japán. A csehszlovák hadsereg — Tardieu mindent ezt a kifejezést használja — részt vett a franciaországi, olaszországi és szibériai harcokban, 1918. október 27-én

Wilson a fegyverszünet előkészítő levelében kijelentette, hogy a csehszlovákokra bizza annak megállapítását, hogy Ausztria-Magyarország mily módon tegeyen eleget nemzet aspirációiknak. 1918. október 27-én a volt osztrák monarchia hozzájárulását jelentette be a monarchia népeinek jogára nézve. 1918. november 3-án létrejött a fegyverszünet az ántánt és Ausztria-Magyarország között. Csehszlovákia a felsorolt nemzetközi okmányok alapján Csehországból, Morvaországból, Sziléziából és Északmagyarországból alakult meg, többféle kisebbséggel.

Tardieu szerint nem létezett kétség afelől, hogy Csehszlovákiának német kisebbséggel is lesznek. Tardieu további fejtegetéseiből kiderült, hogy ez a probléma sokat foglalkoztatta a békekonferenciát. A kérdéssel több francia, angol és amerikai bizottság foglalkozott. A Lavisse-bizottság jelentése a szudétanémet kérdéssről így szól:

— Csehországi határvidékében német többség él. De a nemzetiség elvét nem lehet betűszerint alkalmazni földrajzi, gazdasági és stratégiai okok miatt. Csehország földrajzi egység, amelyet nem lehet szétválasztani. A határvidékén lignittelepek vannak, amelyek majdnem egyedülállóan a világban. Ha ez a terület Németországhoz kerülne, Csehszlovákia ki volna szolgáltatva a németeknek. Vannak németek, akik csehekké változtak át. Egyetlen cseh sem vált németté. A világban, Csehországon kívül négymillió cseh és szlovák él, akik megőrizték nyelvüket és nemzeti érzésüket. Számuk majdnem olyan nagy, mint az idegeneké a régi Csehországban. Ők elfoglalhatják azokat a helyeket, ahol azelőtt németek és magyarok voltak. Nem mondhatjuk ezért, hogy a németeket nem lehet pótolni a csehszlovák területen és soha sem fog bekövetkezni összekeveredésük.

Ez volt a Lavisse-bizottság véleménye a szudétanémet kérdéssről. A bizottság véleménye el is döntötte a szudétanémetek hovátartozandóságát. Benes és Kramar, a szövetségesek legfőbb tanácsa előtt 1918. február 5-én, tehát jóval a békekötés előtt kifejtették álláspontjukat. Benes szerint a szudétanémet területre azért van szüksége a megalkotandó Csehszlovákiának, mert az osztrák-magyar monarchia iparának legnagyobb részét ott összpontosították. Ha ezeket a területeket nem kapjuk meg — mondta Benes — elveszítjük függetlenségünket. A szudétanémetek az ásványtelepek, a vízierőművek főleg ezben a zónában találhatóak. A csehországi németek — mondta Benes — számot vetnek majd a helyzettel és saját érdekükben beismerik annak szükségességét, hogy Csehországban maradjanak, mert különben tönkremennek. De ezeket a németeket néhány pángermán agitátor izzgatja, aki nem Németországból, hanem Bécsből jött.

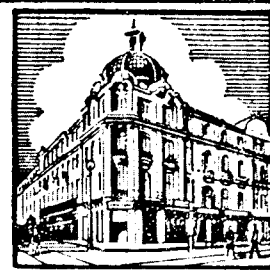
Volt a békekonferenciának egy külön csehszlovák bizottsága, amely 1919. február 27-én Jules Cambon alatt tartott ülést. Jules Cambon utalt arra a nagyszámú németekre, amely Németországhoz bizonyos területnyadán lakik. Tanulmányozni kell — mondta Jules

Cambon — vajjon ezek a németek az új állam keretében maradjanak-e, vagy pedig lehet-e őket Németországhoz csatolni. Salvaggio Raggi, Olaszország képviselője ama gázgaldalmián adott kifejezést, hogy a németek magyarságukat miatt hagyni féltik a németesíteni Csehszlovákiát. A vita további során a bizottsági tagok azt hangoztatták, hogy olyan határt kell adni Csehszlovákiának, amelyet megvédhet. Kialakult a nézet, hogy Csehországnak meg kell hagyni régi történelmi határait, annak ellenére, hogy nagyszámú német tömeg él a határon belül. A csehszlovák bizottság ilyenformán elfogadta a csehszlovák nemzeti tanács által előterjesztett tervképet. A csehszlovák albizottságban Lulles amerikai megbízott a csehországi németek kérdésének tanulmányozásánál arra a megállapításra jutott, hogy Csehországnak meg kell hagyni régi határait. Le Rond francia tábornok kifejtette, hogy Csehszlovákia alapja Csehország, amely történelmi egységet képez. Dulles, amerikai megbízott: veszélyesnek ítélte, hogy Németországnak adjuk a németek lakta területet és úgy gondolták, vitális érdeke Csehszlovákiának, hogy a németeket inkább bekebelezzük Csehszlovákiába, mint hogy Németországnak juttassuk őket.

Foglalkozott a csehországi németek kérdésével a külügyminiszterek tanácsa is. 1919. április elsején és május 13-án volt róla szó. Jules Cambon utalt a kérdés kényes voltára. Csehszlovákia földrajzi helyzete olyan, hogy nem védekezhetne, földrajzi rovasára nem tennének neki bizonyos engedelményeket.

Jules Cambon kifejtette még, hogy az etnikai kérdés egyedül nem irányíthatja a békekonferencia munkálatait. Nemcsak Csehszlovákia, de a többi közép- és kelet-európai állam részére is, nehézi egyedül csak az etnikai megállapítás után elindulni. Bizonyos vidéken annyi állam volna, mint község, Európa térképe olyan volna, mint egy igazi párdúcibőr. A béke biztosítására Európa szívében erős államokat kell létesíteni, amelyek képesek megvédeni magukat.

Laroche francia bizottsági tag szerint a csehországi németeket odatelepítették, nem is olyan régen. Egyébként is a csehek érdekei annyira összeforrtak a németekével, hogy félni lehet: inkább egész Cseh-

M E G S Z A R I A
BUCURESTIBEN
legjobban
a Hotel Esplanadában lehet
A főúton az utcában
Teljesen átalakítva
Minden szobában telefon,
fürdő, stb. Mérsékelt árak.

HOTEL ESPLANADE Bu! Academiul 8

ország Németországhoz való csatolását kéri, semhogy gazdaságilag tönkremenjen.

Tardieu szerint a békekonferencián így dőlt el a szudétanémetek hovátartozandósága. Tardieu utal arra, hogy Németország a békekötés előtt emleiratában behatóan foglalkozott a belgiumi, luxemburgi, saarvidéki, ausztriai, szlezvigi, helgolandi, orosz és kínai német kisebbségekkel, egyedül csak a csehszlovákiai németekről hallgatott.

A külügyminiszterek tanácsa végül így határozott, hogy a régi cseh határokon nem változtat.

A négyek tanácsa — Clemenceau, Wilson, Lloyd George és Orlando — rövidesen végzett a kérdéssel. Clemenceau kijelentette, hogy a legegyszerűbb, ha meghagyják Csehországnak háborúelotti határait. Ezt a négyek tanácsának valamennyi tagja elfogadta.

Leirja Tardieu, hogy milyen módoan biztosította a békeszerződés a csehszlovákiai kisebbségek jogait:

Az összes állampolgároknak mindenségét. Szabad vallásgyakorlatot. Az élet és szabadságok. Törvény előtti egyenlőség, egyenlő polgári és politikai jogok, a közhivatalokba való felvétel, a gyermekek anyanyelvükön való oktatásának biztosítása.

Tardieu így fejezi be cikkét:
— Egyike velem a tárgyalóknak és láttam dolgozni a többieket is. Beismerem, hogy Franciaország százados hagyományához híven és a világháború tanulságain okulva, szilárd alapon akarta megszervezni a közép és keleti Európát. Beismerem, hogy ebből a célból megalakították a kisantántot, hogy ellenőrzését és megtagadták a pángermán agitátorok által kövölt népszavazásokat. Beismerem, hogy nem engedtek meg Németországnak, hogy Ausztriára, Csehországra, Lengyelországra, vagy bárhová kiterjeszkedjék. És beismerem, hogy ezek ma olyan elvek, amelyek divatját multak. A történelem egy, vagy két század múlva meg fogja mutatni, hogy kinek volt igaza.

Még rengeteg tanu vár kihallgatásra a Csermák-ügyben

Csütörtökön a Csermák-ügy tárgyalásának kilencedik napján, két lényegtelen tanu kihallgatása után Jakobovits Henrik képviselőnek kihallgatására került sor. A tanu rendkívül terhelő vallomást tett Putici Victorné ellen, miután állítása szerint jelen volt Hartmann Kálmáné ékszerüzletében akkor, amikor Puticiné hirtelt kért Csermákné részére. Hartmanné kijelentette, hogy Csermáknének nem ad, mert nem ismeri, de Putici Victornének ad szívesen, hiszen az ura kartarsa volt a törvényszéken. Puticiné akkor megjegyezte, hogy adhat nyugodtan hitelt, mert több pénze van, mint amennyit az egész ékszerüzlet megér. Kratochwillt és Putici Livius dr.-t nem ismerte s nem is hallott róluik a tanu, de azt tudta, hogy Csermákról azt mesélik, hogy 29 millió lelt értékű vagyonuk van.

Id. Ispravnic Sever dr. kihallgatása előtt rendkívül érdekes jogi vita fejlődött ki a vád és a védelem képviselői között. Gherman Dante dr. tiltakozott a tanu kihallgatása ellen, mert Csermákék megbizottja volt egyizben. Maga a tanu is kijelentette, hogy nem akar vallomást tenni, sőt Csermákék is tiltakozásukat jelentették be. Blaniariu ügyész viszont kérte, hogy legalább Kratochwill mérnökre vonatkozóan hallgassák ki id. Ispravnic Severt. Ez ellen Butariu Miron dr. jelentette be tiltakozását, mire a törvényszék döntéshozatalra vonult vissza. Néhány perccel később úgy döntöttek, hogy a mérnökre vonatkozóan kihallgatják a tanut, de erre mégsem kerülhetett sor, mert Ispravnic Sever dr. jogánál fogva vizsautasította a tanuságtételt.

A délelőtti folyamán ezután már csak jelen tékelen tanuvallomás hangzott el, majd a tárgyalást délutánra napolták el. Ekkor elsőnek Botrington Annyát, Lutai Cornel dr. ügyvéd irodakísasszonyát hallgatták ki. Botring Anna, akit

szembesítettek Putici Victornéval, megmarad állítása mellett, hogy sosem látta a nagyösszegű értékpapirokat. Mariora Crisant nem hallgatták ki, mert kiderült, hogy károsult, de nem Csermáknétől követeli pénzét, hanem Putici Victornétől, aki viszont a szemébe mondta, hogy nem is ismeri. A következő néhány perces szünet alatt a folyosón folytatódott a tanu és Putici Victorné közötti jelenet és hangos kiáltások közepette mindketten a maguk igazát vitatták. A következő tanu Káposztai Imréné szintén Putici Victornéra vallott terhelően. Klug Rozália, a Hartmann ékszerüzlet alkalmazottjának kihallgatása ezután teljes két és fél órát vett igénybe. Stanojev Miktós dr. fordította a tanu magyar nyelven tett vallomását, amelynek során számtalanszor ellentmondásba került a vizsgálóbíró előtt elhangzott vallomásával. Klug Rozália egyébként mindenről tudott, de beszédbe számtalanszor bejezavarodott és ugyanazokat a tényeket három-négyféle verzióban beszélte el.

A fő tárgyalás folytatását péntek reggel kilenc órára halasztották el. Még körülbelül husz-huszonkét tanu kihallgatása van hátra, utána kerül sor a perbeszédre. A mai napon különben döntött a törvényszék a védelem szerdai előterjesztése fölött és úgy határozott, hogy az elhangzott vallomásokról készült jegyzőkönyv egy másolatát elküldi az ügyészségnek, ahol majd döntenek arról: helye van-e az uzsora és hamis tanuzásra való rábírási miatti eljárás megindításának.

CENTRAL: 5, 7.15 és 9.30 órákor.

Cs'kágó, a bűnös város

Ilyrene Power, Don Ameche, Alice Faye, Ailes Brand.

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre 420 „ || Egy hónapra 70 „

Juresa végrendeletek

A végrendelet, amelyben az ember utolsó akarata nyilvánul meg, egészen világosan elárulja a végrendelező érzelmeit, jellemét és hajlamát. Kiderült ez az alább olvasható néhány egyáltalán nem koholt, hanem valódi végrendeletből: Amerikában egy férfi, aki szerette a jó szivart, otthon sohasem gyújthatott rá, mert zsarnoki hajlandósága felesége „ki nem állhatta” a füstöt. Amikor a megkínzott férfi meghalt, az özvegyet meglepte a hátrahagyott vagyon nagysága, de még jobban meglepte az a kikötés, hogy csak akkor öröklj, ha — minden nap elszív öt szivart. Híven teljesítette-e ezt a kikötést, azt sohasem tudta meg senki, mert a végrendelet végrehajtóhoz ment feleségül. — Grönningben (Hollandia) néhány évvel ezelőtt egy ismert ügyvéd a következő rövid végrendeletet hagyta hátra: „Az emberek bolondsága juttatott a vagyonomhoz és mert nincsen örökösöm, mindenemet az állami elmegyógyintézetekre hagyom, hogy ismét a bolondoké legyen!” — Mister Richard Warring, bostoni lakos utolsó akaratával nagyon sokat kívánt a feleségétől. Ezt írta: „Az utolsó öt évben egyetlen este sem volt otthon a feleségem, résztvevtem minden mulatságban, állandóan utazgatott, szép otthonával nem törődött. A házat és 300.000 dollárt ráhagyom a következő feltételekkel: Minden este kilenc órákor lefekszik és reggel hat óra előtt nem mozdul ki a hálószobájából, husz mérföldnél messzebbre nem távozik el a háztól. Ha ezt teljesíti, minden reggel felvehet a bankban 50 dollárt. Öt év múlva naponként 100 dollárt vehet fel és csak tizenkét év múlva, amikor már ötven éves lesz, az övé a vagyon korlátlanul”. — Egy newyorki kereskedő végrendelete sem éppen rossz: „Feleségemnek hátrahagyom a barátját és azt a biztosítást, hogy sohasem voltam vak, mint ahogyan ő hitte. Fiamnak hátrahagyom a munkához való jogot. Most 35 éves és eddig állandóan nekem engedte át ezt a jogot. Leányomnak 100.000 dollárt hagyok. Szüksége lesz rá, mert ez az egyedüli lehetőség, hogy valaha férjét kaphasson. Inasomnak hagyom mindazt a ruhát és értéktárgyat, amit az utolsó tíz évben ellopott. Soffőrnémnek hagyom a kocsmát, már majdnem teljesen tönkretette, nem akarom hát megfosztani attól az örömtől, hogy rombolását be is fejezhesse”.

— IDŐJÓSLAT. A kedvező idő tovább tart.

— Perietianu ítélőtábla főelnök a Semmitőszék bírája lett. A temesvári ítélőtábla főelnöki méltósága ismét megüresedett. Perietianu N. Ioan táblai főelnök, aki csak néhány hónap előtt vette át Marta Alexandru dr. királyi helytartótól a temesvári ítélőtábla vezetését, távozik magas állásából, mert a Semmitőszék bírájává nevezték ki. A legfelső igazságügyi tanács valószínűleg már legközelebbi ülésén kijelöli a temesvári ítélőtábla új főelnökét.

— Demenescu Ioan a temesi helytartóság kabinetfőnöke igazgatója. Temesvárról jelentik: Marta Alexandru dr. királyi helytartó a helytartósági kabinetiroda igazgatójává Demenescu Ioant, a királyi ítélőtábla főigazgatóját nevezte ki. Demenescu helytartósági kabinetigazgató tizenhat éven át működött a temesvári táblánál, ahol 1932. óta mint főigazgató teljesített értékes és felelősségteljes szolgálatot. A kabinetigazgató eddigi működése folyamán példaadó fegyelemről, pontosságáról tett tanúságot és úgy felelősségteljes, mint a vele érintkezésben levő felek tiszteletét és becsülését vivta ki. Marta Alexandru dr. királyi helytartó nem feledkezett meg erről a kiváló főtisztviselőről, akinek értékeiről még táblai főelnökségének idején számtalanszor alkalma volt meggyőződni és most őt választotta ki a királyi helytartóság eme fontos tisztségének betöltésére.

— Több egyetemi tanár megy nyugdíjba október elsején. Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi miniszterium tegnap elkészítette az október elsején nyugdíjba vonuló egyetemi tanárok névsorát. Ezek között szerepel dr. C. Anghelescu királyi tanácsos.

— Nincs szükség olasz vízumra! Bucurestiből jelentik: Az olasz követség ismételtlen közli a romániai utasokkal, hogy Olaszországba való utazásuk alkalmával nincsen szükségük a konzulátus átutazási és konzulátusi vízumára.

— G. B. Shaw nyolcvankettedik születésnapja. Bernard Shaw, a világhírű színpadi író most ültette be 82-ik születésnapját. A jubiláns az idővözlésre összegyűlt újságíróknak és előkelőségeknek felesége útján goromba rövidséggel az üzentette, hogy ezen a napon inkább illene részvétnyilatkozatokat küldeni, mint gratulációkat. Shawné még hozzátette, hogy férje felépült ugyan betegségből, de teljes nyugalomra van szüksége. Így aztán minden nyilvános ünneplés elmaradt.

— A „Fidac” résztvevői Mărăsestiben. Bucurestiből jelentik: A „Fidac”-kongresszuson résztvevő külföldiek tegnap a mărăsesti sikra zárandokoltak és hődoltak a román hősihalottak emlékének.

A szeszfordék alig győzik a munkát Angliában

Londonból jelentik: A nemzetközi nyugtalansággal kapcsolatos hadikészülődések és általános készletgyűjtések soha nem remélt módon fellendítették az angliai szeszfordék termelését. Skóciában és Írországban még a tíz év óta bezárt viskigyárakat is újból územbe helyezték és nagy a kereslet a szeszfordéparban járatos munkaerők iránt. Skócia viskitermelése 1938. őszén legalább 50 millió literrel fogja a tavalyi rekorderedményt meghaladni.

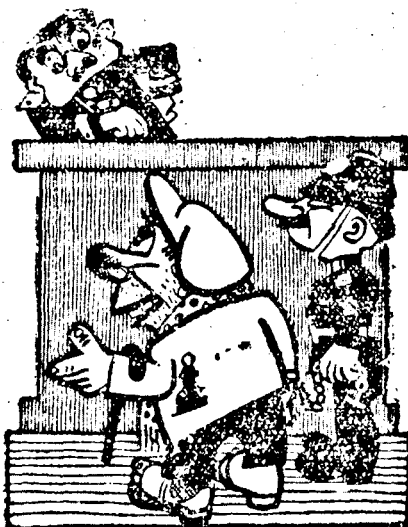
— Meghalt az aradmegyei származású Szentgyörgyi István jeles magyar szobrászművész. Budapestről jelentik: Szentgyörgyi István, a jeles szobrászművész 57 éves korában Budapesten elhunyt. Az elhunytat számos rokona gyászolja Aradmegyében is.

— November elsejéig be kell iratkozni a mérnököknek a mérnök-kollégiumba. Bucurestiből jelentik: A közmunkaügyi és közlekedésügyi miniszter felhívja az ország mérnökeinek a figyelmét arra, hogy a mérnök-kollégium létesítéséről szóló törvény rendelkezései értelmében be kell iratkozniuk és szekciók szerint be kell osztva lenniük november 1-ig. Ez a beosztás nem eszközölhető, ha beiratkozási kérvényüket nem adják be idejében.

— Darabokra szedtek és játékszernek használták egy kétszáz ezer lejes műszert. Szatmárról jelentik: Erdékes ügyben fejezte be a nyomozást az illobi csendőrség. Zaharie Stefan bányamérnök bejelentette, hogy hivatali helyiségéből ismeretlen tettesek elloptak egy kétszáz ezer lejes értékű műszert, amelyet a bánya felmérésénél használt. A csendőrök sejtették, hogy a lopást gyermekek követték el. Ebben az irányban indították meg a nyomozást, amely sikerrel járt. Előállítottak három kiskorut, akik szeptemberig bevallották, hogy a csőlogó műszert, amely nagyon megtetszett nekik, az ablakon keresztül ellopták, darabokra szedték és az alkatrészekkel játszadoztak. A kiskoruk ellen eljárás indult. A kétszáz ezer lejes kár megtérítése miatt a gyermekek szüleit vonják felelősségre.

O A tornaegyesület turista-osztálya vasárnapi turakirása: reggel 5 órai villamos indulással hegyaljai tura csak gyakorlott turistáknak. Vezető: Glük László. Vasárnap délután 3 órákor gyalog- és kerékpártúra a kisszentmiklósi templombucsurra. Találkozás az ujaradi híd aradi oldalán. Vezető: Grunás Károly. A jövő vasárnap hetedik csillagtúra a Csurgó-forráshoz, tizenkét irányból. Könnyű tura. Részletek és utasnyok az egyesületi helyiségben megtekinthetők. A zenekarok és a dalkör próbái a téli és jövő évi jubileumi ünnepségekre megkezdődtek.

Törzsvendég

— Mi az, öreg, maga már megint itt van?

— Parancsára, kapitány ur. Nem jött időközben posta a számomra?

— A „Basarabia” új személyszállító hajó is befutott Constanța-ba. Constanța-ból jelentik: Tegnap érkezett meg Constanța-ba a „Basarabia” nevű új személyszállító hajó, amely pontosan olyan, mint a nemrég megkeresztelt „Transilvania” óceánjáró. Az új hajó is a kopenhágai Burmeister és Wein hajóépítő-gyárban készült. Amikor befutott az új hajó a kikötőbe, rögtönzött ünnepséget rendeztek, majd a hajó fedélzetén rövid fogadás volt és a kopenhágai személyzet átadta a hajót a román tengerhajózási társulatnak.

— Perujrafelvétel egy aradmegyei pénzhamisítási bűnyben. Még 1937-ben történt, hogy Dascau Ioan nevű, Bontesti községbeli, 27 éves gazdálkodó tívöltében az aradi törvényszék pénzhamisításért 5 évi börtönrre ítélte. Dascau ebben az évben júliusban kezdte meg büntetésének kitöltését és ügyvédje útján irra perujrafelvételi kérelemmel fordult a törvényszékhez. A törvényszék a perujrafelvételt elrendelte és Dascau Ioant szabadlábra helyezte.

— Szabályozzák a romániai folyókat. Bucurestiből jelentik: Három évvel ezelőtt Bucurestiben egy részvénytársaság alakult azzal a céllal, hogy tanulmányozza a romániai belvizek hajózhatóságát és részletes terveket készítson — a hajózás szempontjából — a bel-földi folyóvizek szabályozására. A „Transportul” nevű részvénytársaság most részvénytőkét nyolcszáz ezer leiről egymillió leire emelte fel és egyidejűleg elhatározta, hogy részvénytőkét százötvenmillió leire emeli fel, mielőtt az előkészítő tanulmányokat a kormány jóváhagyja. Ebből arra lehet következtetni, hogy rövidesen nagyszabású munkálatokat fognak megkezdeni a folyók szabályozása és hajózhatóvá tétele érdekében.

— DR. PESCIARIU kórházi belgyógyász főorvos október hónapban szabadságon tartózkodik. Ezen időre rendeléseit beszünteti.

— Szerelmi bánata miatt hasbalította magát egy bucuresti-i ügyvéd. Bucurestiből jelentik: Caliga Gheorghe, tehetséges fiatal ügyvéd tegnap revolverrel hasbalította magát. Súlyos állapotban a Colentina szanatóriumba szállították. Tettének oka: szerelem.

— BULGÁRIAI CSEHSZLOVÁKOK UTJA PRÁGA FELÉ. Bucurestiből jelentik: Tegnap 70 csehszlovák állampolgár utazott keresztül Románián, hogy eleget tegyen a mozgósítási parancsoknak. A csehszlovákok Bulgáriából jöttek.

— Halálozás. Özv. Rosenczweig Mártonné 75 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 30-án, pénteken délelőtt 10 órákor lesz a régitemető halottasházából.

— Nagy érdeklődés az aradi Zsidó Kulturház nyelv tanfolyamai iránt. Az aradi Zsidó Kulturház által rendezendő nyelvtanfolyamokra már napok óta folyik a jelentkezés és már most megállapítható, hogy a jelentkezők száma jóval felülmúlja a várakozásokat és a nyelvtanfolyamok nagy népszerűségnek örvendenek majd. A jelentkezők átlátják ezeknek a tanfolyamoknak — a művelődési szempontok mellett — gyakorlati jelentőségét is és ezzel magyarázható, hogy nagy számban iratkoztak be a román nyelvtanfolyamra, valamint a francia, angol, német és héber tanfolyamokra is, amelyek kivétel nélkül kiváló tanérek vállalták az oktatást.

— Aradi tehergépkocsi sorozatos gázolása. Csütörtökön délután háromnegyed 4 órákor az Ar. 995. sz. tehergépkocsi elütött a Ghiba Birta-uccában egy gyalogjárót, aki a térdén szenvedett könnyebb sérülést. Ugyanez a teherkocsi egy órával később az Aurel Vlaicu-utnak a textilgyári bejáró felé eső részén elütötte Juhász József gáji kocsi tulajdonos szekerét. Ugy a szeker, mint a gépkocsi megrongálódott. Az Ar. 995. rendszámú teherkocsit Popa nevű soffőr vezette.

— Természetjárás. Az Erdélyi Kárpát Egyesület Czárán I.-osztálya szombaton kirándulást rendez Kaszójára. Indulás délután fél 3 óras villanyossal. Utirányt a vezető adja meg a villanyoson. Vezető: Mihail Gyu-la. Visszatérés vasárnap este.

— Városi autobus balesete. Szerdán az esti órákban a belvárost a Mosóczy-teleppel összekötő viadukton az Ar. 263. jelzésű városi társasgépkocsi, amelyet Ilona Traian soffőr vezetett, összeütközött az Ar. 716. jelzésű tehergépkocsival. Az összeütközés következtében a városi autobus ablakai betörték. A felelősség megállapítására megindult a vizsgálat.

O Tekeverseny az AAC-pályán. Szerda este 9 óral kezdettel tartották meg nagy tekeversenyüket a Speranta és az Infrătirea tekeegyesületek az AAC-pályán, amelyet a Speranta tekecsapata nyert meg 485—455 fa ellenében. A verseny megkezdése előtt Rácz Károly, a Speranta-egyesület vezetője egy szép emlékérmét nyújtott át meleg szavak kíséretében Pascu Gheorghe-nak, az Infrătirea vezetőjének, amit Pascu Gheorghe meleg szavakkal köszönt meg. Az emlékérmét két egyesület barátságát pecsételte meg. Utána megkezdődött a verseny, ami Alár, Rácz, Vértessy Speranta és Pascu, Turtueren, Ciungan Infrătirea vezetők rendezése mellett kitűnő hangulatban az éjfél órákban ért véget.

SPORT KÖZLÖNY

Őfelsége II. Carol király köszönete az UFSR-nek

Bucuresti. Az UFSR szeptember 22-én megtartott ünnepélyes külsőségek között letöltött közgyűlésén, mint ismeretes, hódoló táviratot menesztett az uralkodóhoz az ország sportolói nevében.

Az UFSR-hez most a következő tartalmu választávirat érkezett a hódoló sürgönyre: „Köszönöm a szövetség szeretetének és hódolatának kifejezését, Carol.”

Változatlan az AMTE vasárnapi csapata — a Gloriában ismét játszik Tudor

Husztagu küldöttséget meneszt a Gloria a fővárosba és ünnepélyesen adják át Gabriel Marinescu miniszternek a disztagsági oklevelét

A két aradi divíziós csapat nagyon nehéz küzdelem előtt áll: az ország kétségkívül legjobb csapatai lesznek az aradiak ellenfelei. Az AMTE Aradon a Ripensiával csap össze, azaz az együttessel, amely megnyerte az országos bajnokságot és amelynek nevéhez annyi szép belföldi és nemzetközi siker fűződik. Ezt a csapatot legyőzni mindig a legnagyobb feladat az aradi tartozott, de nem megoldhatatlan és ha az aradi munkáscsapat régi nagy nánjaira emlékeztető odaadással és győzni akarással fog játszani, úgy is maradhat a siker.

A Ripensia ellen természetesen az AMTE vezetősége nem változtat a csapat összeállításán, vasárnap is a most némileg összekovácsozott együttessel áll ki az alábbi összeállításban:

Gerold—Sliwat, Kovács—Reinhardt, Szabó, Szaniszló—Bermoser, Léb, Perneki, Dvorsák, Bahrin.

A Gloria tegnap kiadós edzést tartott a Venus elleni mérkőzésre való előkészülettel, s ráan és az edzés után kijelölték a vasárnapi csap

patot, amely a Venus ellen a fővárosban pályára lép. Az összeállítás érdekessége, hogy ismét visszakerült a csapatba Tudor, azonban nem az eddigi helyére, jobbösszekötőbe, hanem jobbszélre, míg az összekötő poszton Igna fog szerepelni.

A Venus elleni összeállítás tehát a következő:

Theimer—Variassy, Volentir — Siclovan, Codrean, Zab—Tudor, Igna, Fritz, Henegar, Mercea.

A Gloria egyébként, mint ismeretes, futballszakosztályi közgyűlésén, amelyet még a nyár folyamán tartott meg, Gabriel Marinescu minisztert, a Venus elnökét, az egyesület dísztagjává választotta. Erre vonatkozóan a Gloria remekkivitelű díszoklevelet készítettett és ezt az oklevelet husztagu küldöttség viszi a fővárosba, ahol vasárnap a Venus—Gloria mérkőzés előtt fogják átnyújtani Gabriel Marinescunak.

Az Austro-Fiat vezet az osztrák bajnokságban

Bécs. Az Ostmark bajnokságban a vasárnapi forduló után az Austro-Fiat vezet a Sportklub előtt. A táblázat az alanti:

1. Austro-Fiat,	3 2 1 - 10 7 5
2. Sportklub	2 2 - - 3 0 4
3. Wacker Bécs	3 2 - 1 4 2 4
4. Admira	3 2 - 1 11 6 4
5. Austria	3 2 - 1 7 4 4
6. Vienna	3 1 1 1 5 7 3
7. Gráci SC	3 1 - 2 8 7 2
8. Wacker Neustadt	3 - - 3 4 11 -
9. Rapid	1 - - 1 1 4 -
10. Amatőr-Steyr	2 - - 2 0 5 -

HAMBURG-AMERIKA LINIE

Rendszeres hajójáratok

Északamerika, Kanada, Középamerika, Kuba-Mexiko, Délamerika, Keletázsia, Ausztrália és Hollandindia

Tengeri utazások

tökéletes üdülést és sok örömet nyújtanak!

Földközi-tengeri utazások tavasszal és ősszel, Északi-tengeri és atlanti-szigeti utazások, Nyugatindiai utazások, Világkörüli utazások, Utazások Afrika körül valamint olcsó tengerentúli tanulmányi utazások

Felvilágosítások, prospektusok díjmentesen kaphatók a Hamburg-Amerika Linie S. A. R.

képviselőtél:

Künstler utazási iroda
Arad, Bul. Regina Maria 24.
Telefon 10-86.

O Xifando vezeti a Budapest—Bécs futballmérkőzést. A vasárnapi válogatott futballmérkőzést Xifando, a legkiválóbb román futballbíró vezeti. A bécsiek választása a magyar szövetség által ajánlott Popovics és Xifando közül a román bírora esett.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Rendelések megtiltották több árucikk kivitelét

Ujabb rendelkezésig királyi dekrétummal megtiltották a következő árucikkek exportját:

A 134, 135 és 136. vámtételekben foglalt gyapju.

A 140. és 141. vámtételek a) és b) bekezdésében foglalt gyapjuisonal.

A 151, 152 és 153. vámtételekben foglalt gyapjuszövetek.

Az 500. és 501. vámtételekben foglalt gyapot.

Az 508—515 vámtételekben foglalt gyapot fonal.

A 462—466 vámtételekben foglalt len- és

kenderfonal.

A 471—477 vámtételekben foglalt len- és kendervászon.

A 75. vámtételben foglalt szőrmék.

A 84—90, 94, 100, 101 és 103. vámtételekben foglalt nyers- és cserzett bőrök.

A 372, 376, 378—380, 382, 385 és 386 vámtételekben foglalt cserző és festő anyagok.

Az 1758—1778 vámtételekben foglalt festő anyagok.

Az 516 és 517 vámtételekben foglalt gyapotcérna.

A 470. vámtételben foglalt más növényi származású cérnák.

Csak számlával vásárolhat árut a kereskedő

Megbűn etik azokat, akik a vásárolt aruról nem tudnak számlát felmutatni

A közelmúltban számos panasz érkezett kiskereskedőktől az Arad és Vidéke Fűszerkiskereskedők Szindikátusához, amelynek tudomására hozták, hogy több kiskereskedőt megbírságotlalt, mert számla nélkül vásárolt árut. Az aradi pénzügyőrség tagjai egész sereg kiskereskedőt kerestek fel és azoknál, akik az általuk vásárolt áruval nem tudtak számlát felmutatni, kihágási jegyzőkönyvet vettek fel és egy negyedévi adójuknak megfelelő bírsággal sújtották őket.

Mivel a törvény valójában előírja, hogy kereskedők számla nélkül árut nem vásárolhatnak és az áru számla nélküli továbbítását a vevő kereskedő épp úgy felel, mint az eladó, az Arad és Vidéke Fűszerkiskereskedők Szindikátusa felhívást intézett

tagjaihoz, hogy tartsák be a törvényt és semminek sem árut se vegyenek át számla nélkül. A felhívás után arra is, hogy a pénzügyi hatóságok a legnyilvánosabb szigorral végzik az ellenőrzést és minden olyan esetben, amikor a kiskereskedő a számlát nem tudja felmutatni, a negyed évi adójának megfelelő bírságot vetnek ki.

Ujabb árucikkeket vontak ki a közbeszámoló termékek sorából. A pénzügyminiszterium rendelkezésének értelmében kivontak a közbeszámoló termékek sorából a következő cikkek: fa-gyapju, a szigetelőző anyagokhoz felhasznált fűrészpapírt és a közönséges homokot, amelyet az öntödék öntőformáinak gyártásához használnak.

Gar egy Kapasból!

November 20-án a Viforul Dacia, a Stadion Român és a CFR nagyszabású mezeli futóversenyt rendeznek, amelyre vonatkozólag a rendező egyesületek már most meghívást küldtek a lengyel, csehszlovák, jugoszláv és bulgár szövetségekhez.

Felfüggesztették az atlétikai szövetség ülését. Kiss Györgynek, a kltünő középátvitőfutóhajnoknak, aki a Balkán atlétikai versenyen a 800 méteren második helyen végzett, a versenyzési jogát. A felfüggesztés, amely hat hónapra szól, azért történt, mert Kiss három egyesület részére írt alá igazoló lapot.

Az egyik fővárosi sportlap jelenti, hogy a vasárnapi divíziós mérkőzések bíróküldését 15.45 órai kezdettel állították ki és így a vasárnapi A) ligás mérkőzéseknek — kivéve az előmérkőzéseként szereplő Rapid—Tricolor CFRV meccset — ebben az időpontban kell kezdődniük.

Rendkívül dicséri a bulgár sajtó Rădulescu Costel, a vasárnapi ruszluhi mérkőzés játékvezetőjét. A lapok hangsúlyozzák, hogy Rădulescu érdeme annál nagyobb, mert nagyon nehéz mérkőzést kellett vezetnie.

O hat bucaresti-i és öt vidéki süketnéma játszik Románia süketnéma válogatottjában a bolgárok ellen. A mérkőzés október 6-ikán lesz Bucurestiben. A román csapat kapusa a Brassó melletti Zernestén játszik, nagyszerű kapuvédő, akit vakmerőségéért a szófiai mérkőzésen „Tigris” néven emlegettek.

O Taylor Megan a műkorcsolyázás angol világbajnoknője erőlyes fogynakorba kezdett a nyáron. Nyit már elérte, hogy most súlyos beteg lett a fogorvostól és jó ideig tart, amíg megkezdheti korcsolyázó edzését az angol fedettpályán.

O Szovjetországnak az Orosz Kupáért vett döntő százezer néző előtt játszották. A győzelmet heves ezekeseredett kiüldük unán a Sparta Moscová szerezte meg az Elektrik Leningrad ellen, amelyet 3:2 arányban győzött le. Egyébként Szovjetországnak felvételét kérte a Nemzetközi Atlétikai Szövetségbe. A szovjet szövetségei egymásután kérik felvételüket a nemzeti szövetségekbe, miután az 1940. évi olimpián indulni akarnak.

MINDEN REGGEL FÜRDŐ... MINDEN ESTE URODONAL...

es ime, 40 éves koromban, legellenlóképesebb vagyok összes ismerősein között. Sohasem érzem a legkisebb rosszullétet sem, mindent eszem, jó alszom és az összes társadalmi megnyilvánulásokban részt veszek. Ugyan olyan sulyom van mint 25 esztendőskoromban.

„Az Urodonal egy olyan gyógyszer, amelynek vegyi összetétele, a gyakorlatban nagyon szerencsésnek bizonyult. A hatása folytán előálló tökéletes átöblítés és a szervek szűrőképességének visszaállítása, mindenkinek hasznára válik: számos betegségtől megóv és megvéd az időelőtti megöregedéstől. **Professzor C. POUCHET,** az orvosi akadémia tagja.

Az Urodonal a húgyutak tökéletes fertőtlenítője és a vérnyomás csodálatos szabályozója. Rendszeres használata megmenti az artritizmusban szenvedőket számos veszélytől, amely előbb-utóbb megtámadja őket: vesé és máj-kolika, reuma, köszvény, vesehomok, ekzéma, beteges elhízás, asztma, isias, nyílallások, migrén és érlemeszesedés.

AKI URODONALT SZED, JÓL ÉRZI MAGÁT

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban

CHATEVAIN KÉSZÍTMÉNY MEGBIZHATÓ MÁRKA

Minisztériumi közbenjárás a CFR.-nél a szálló kedvezményes szállítása érdekében

Hétmillió hektoliter lesz az idei bortermés

A földművelésügyi minisztérium szőlészeti vezérigazgatósága jelentést adott ki, amelyben közli, hogy a becslések szerint, hét millió hektoliter lesz az idei bortermés.

Az elmúlt évben a bortermés hat és félmillió hektolitert tett ki.

Jelenleg a szállóval beültetett terület 370.775 hektárt tesz ki. Ez a terület 1.157.431 szőlőtermelő birtokában van. Ebből 120.708 hektáron nemes szőlő, 25.966 hektáron belföldi, míg 220.492 hektáron direkttermő szőlő terem.

Nagy súlyt fektetnek egyébként az asztali szőlőre is, amelynek kivitelét a kormány elő akarja segíteni. A földművelésügyi minisztériumba érkezett jelentések szerint a következő vidékeken rendelkeznek jelenleg nagyobb mennyiségű asztali

szőlővel: Tighina 130 vagon, Lapușna 120 vagon, Ramnicul Sarat 140 vagon, Constanța 20 vagon, Mehedinți 30 vagon, Balti 20 vagon, Vlasca 25 vagon, Buzau 200 vagon, Durostor 50 vagon és Ilfov 50 vagon.

Aradhegyalján jelenleg kevés az evportképes asztali szőlő, de szakértők véleménye szerint már a jövő esztendőben megindulhatna egyelőre szerény keretek között az asztali szőlő kivitele a Hegyaljára, mert több helyen ültettek nemes asztali szőlőt Aradhegyalján.

A földművelésügyi minisztérium egyébként közbenjár a CFR. vezérigazgatóságánál annak érdekében, hogy biztosítson kedvezményes díjszabást a szálló szállítására és biztosítsa ezeknek a szállításoknak gyors lebonyolítását.

= Tizenöt ezer tonna autóbENZINT szállít Románia Jugoszláviának réz ellenében. Még 1936-ban Románia és Jugoszlávia között egyezmény jött létre, amelynek értelmében Jugoszlávia 50 ezer tonna petróleumterméket importál Romániából, amelynek ellenében ugyanilyen értékű rezet szállít Romániának. Az 50.000 tonna petróleumtermék leszállítása befejezéshez közeledik. Bucurestibe jugoszláv delegáció érkezett, amely az egyezmény olyan módosítását kérte, hogy Románia az utolsó részletet kivevő 15.000 tonnában csak autóbENZINT szállítson, motorolaj és egyéb petróleumtermékek kizárásával.

= FELHATALMAZÁST KAPOTT A NEMZETI SZÖVETKEZETI INTÉZET DEVIZAMŰVELETEKRE. A Banca Nationala felhatalmazást adott a nemzeti szövetheti intézetnek, hogy devizaműveleteket végezzen és kezességet vállaljon árukivitel esetében. Ennek a határozatnak alapján a nemzeti szövetheti intézetet a korlátlan hitelű autorizált pénzügyintézetek sorába iktatták. Az intézet már meg is szervezte devizaszoigálatát, amely egyaránt áll a szövethetek és a magán-személyek rendelkezésére. Azok a szövethetek, amelyek kivitel bonyolításának és devizaügyleteik vannak, ezekben az ügyekben kizárólag csak a nemzeti szövetheti intézethez fordulhatnak.

A szélhámos filmrendező üzelmét teleplezték és a fővárosi rendőrség letartóztatta

Bucurestiből jelentik: A filmen való szereplés lehetősége még mindig olyan varázslatos erővel rendelkezik a hiszékeny lelkek előtt, hogy nagyon sokan esnek szélhámosoknak áldozatul. Ilyen szélhámos volt Rapaport Mayer, bucarestii lakos fia is, aki egy szép napon elnevezte magát Warren Harrynak és amerre csak megfordult, mint amerikai állampolgár mutatkozott be, aki a film világában jelentős szerepet játszik és aki azért látogatta meg Romániát, hogy a jövővendő filmsillagokat felfedezze.

Warren Harry több városban megfordult, számos filmmemberrel tárgyalt, a legtöbb helyen, így Temesvárott is, toborzót rendezett és így akarta kiválasztani azokat a szerencséseket, akik majd

Tízmillió leit sikkasztottak a bucaresti-i IV. kerületi városházán

Bucuresti. A bucarestii IV. ügyvezető „Zöldkerületben” újabb visszaéléseket követtek le a városházán tartott vizsgálat alkalmával. A szabálytalanságok és hamisítások a nyugdíjosztályon történtek, ahol 10 millió leit sikkasztottak. Az ügyészség rendelkezésére tegyan őrizetbe vették Mircea Ionescu IV. kerületi pénzügyi osztályfőnököt s Radu Zilisteanut, a nyugdíjosztály főnökét, akik nyolc év óta folytatták üzelmüket és a számvevőség könyveit meghamisították.

Az ügyészség a vizsgálóbíróhoz tette át az iratokat, ahol nyomban megkezdték a gyanúsítottak kihallgatását.

Vád alá helyezték Dandea Emilt és társait

Marosvásárhely. Már többször beszámoltunk arról a vizsgálatról, amelyet Dandea Emil volt interimár elnök és társai ellen folytattak. Az ügyben Goma Pavel belügyi vezérfelügyelő két ízben is tartott vizsgálatot és a városban elterjedt hírek szerint a második vizsgálat teljesen tisztázta Dandeaékukat. — Szeptember 21-én a vizsgálóbíró maga elé idézte Dandea Emilt. Pantea Simion volt vezértitkár és Ursica Demetert, akikkel közölte, hogy két nap múlva írásban kikézbessíti a végzését, amely szerint vád alá helyezi, vagy eljeli ellenük a vádat. A vizsgálóbíró végzését szerdán dél előtt kézbesítették ki Dandeaékknak, amely szerint vádat emelnek ellenük. A vizsgálóbíró végzése 8 pontban foglalja össze a vádat, melyből kitűnik, hogy Dandeaék több millió lejrel károsították meg a várost. A vádlottak ügyvédek ki jelentették, hogy a vizsgálóbíró végzését a táblai vádtanácschoz megfellebbezik.

NYILTER.

E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget sem a kiadóhivatal, sem a szerkesztőség.

Arlejtési hirdetmény

Satu-Mare din Timis görög keleti szerb hitközsége ezuton hirdet arlejtést a templom átalakítási munkálataira, amely célra 592.200 lei lett előirányozva.

Zárt írásbeli ajánlatok a fent jelzett hitközség elnökségénél 1938. október 2-án déli 12 óráig adandók be: 10 százalékos garanciával, készpénzben, vagy állami értékpapirban.

A hitközség fenntartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok felett szabadon rendelkezessen, azaz határozhasson.

Tervrajzok, részletes feltételek, valamint ajánlati blanketták a hitközség elnökségénél megtekinthetők.

Csakis a törvényes képesítéssel rendelkező vállalkozók ajánlatai lesznek tekintetbe véve.

Elnökség.

Lord Lloyd tárgyalásai

Az Essener National Zeitung belgrádi jelentése szerint, azok az angol-román gazdasági tárgyalások, amelyeket lord Lloyd angol gazdaságpolitikus ezidőszereint Bucurestiben folytat és amelyek a román-angol gazdasági forgalom kiterjesztését célozzák, csak kiindulásai azoknak a nagyobbarányu gazdasági tárgyalásoknak, amelyeket az angol gazdaságpolitikus Délkelet-Európa különböző országaival terbevet. Így lord Lloyd bucarestii tárgyalásai befejezése után Belgrád kerül sorra és ezt az utját mértekdadó gazdasági körök az új angol délkeleti politika alapjának tekintik.

Uj elnök

a budapesti magyar-olasz bank élén

Romanelli ezredes lett Éber Antal utóda.

Budapestről jelentik: Éber Antal dr., országvédelmi képviselő, a Magyar-Olasz Bank elnöke lemondott elnöki tisztségéről. Lemondását azzal indokolja, hogy egyfelől közéleti tevékenysége, másfelől a bankban elfoglalt pozíciója között összeférhetetlenséget lát fennmereni. Emiatt már többször felajánlotta lemondását, de azt eddig nem fogadták el. Utódjávv Romanelli olasz királyi ezredes választották meg, aki az összeomlás utáni időkben az olasz katonai bizottság vezetője volt Budapesten.

= Elmarad a gazdasági kisanant október 3-i ülése. Prágából jelentik: Az Expres a Hospodarsky Rozhled nyomán jelenti, hogy a gazdasági kisanant „anácskozásait, amelyeket eredetileg október 3-án kellett volna Spalatóban megkezdeni, Csehszlovákia kérésére bizonytalan időre elhalasztották. Ezzel egyidejűleg elmaradnak a szakbizottságok tanácskozásai is.

= Ünnepléses fogadás a nemzetközi kereskedelmi kamara elnöke számára. Thomas Watson, a nemzetközi kereskedelmi kamara elnöke Bucurestibe érkezett. Tiszteletére ünnepléses fogadást rendeztek, amelynek során Penescu Kertsch, a bucarestii kereskedelmi és iparkamara elnöke szólalt fel, majd pedig Thomas Watson mondott beszédet, amelyben a nemzetközi gazdasági együttműködés szükségességét hangoztatta.

Rádióműsor

— Romániai időszámitás. —

PÉNTEK, SZEPTEMBER 30.

București. 6.30: Ritmikus torna, háztartási és gyógyászati tanácsok. Utána reggeli hangverseny gramofonlemezeken. A következő szerzők művei: Suppé, Joh. Strauss, Ketelbey, Hedley, Peck. Hírek. A hangverseny folytatása. 13.15: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.25: Déli hangverseny. Könnyű zene gramofonlemezeken. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. A rádió zenekarának játéka. Vezényel: Th. Rogalski. Műsor: Verdi: Végzet hatalma, Massenet: Manon, Joh. Strauss: Történetek a bécsi erdőből, Dvorák: Humoreszk. 15.20: Közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Időszéri kérdések. 19.17: Mandolin hangverseny. 20: Iorga Nicolae egyetemi tanár előadása. 20.20: A Victor Predescu zenekar hangversenye. Közvetítés a „Luxandra Parc”-ből. 21.20: Giordano: „André Chenier”, opera 4 felvonásban. Gramofonlemez. Az I. felvonás után (21.50—22.05): Hírek. II. felvonás után (22.35—22.45): Sport. III. felvonás után (23.25—23.40): Hírek a külföldre francia és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. Kb. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: A fizikai gyógyászatok jelentősége. (Fololvásás.) 11.45: Régi szüreti emlékek. (Fololvásás.) 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 13.05: Az Állásztalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. Közben kb. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Vidák József és cigányzenekara. 15.35: Hírek. 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 16.15: A rádió diákfelőrája. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Közvetítés a Nemzeti Múzeum feyvertárából. 18.30: Dömötör Lajos fu-

volázik zongorakísérettel. 18.50: Sportközlemények. 19: Raikó Éva és Paica Anni kétzongorás műsora. 20: Tánclemez. 20.45: A rádió külföldi negyedórája. 21: Operatrészetek a régi Népszínház műsorából. 22.30: Hírek, időjárásjelentés. 22.55: Magyar Imre és cigányzenekara muzsikál. 23.45: Mit tud a mai Anelja Magyarországról. C. A. Macartney oxfordi kutatótanár nyilatkozik Magyarországról és magyar vonatkozású műveiről. 0.10: Zene.

Budapest II 19.30: Tessler Tivadar énekel zongorakísérettel. 20: Gyórsírotanfolyám. 20.25: Mindennapi élet Jávában. 21: Hírek. 21.25: Hanglemezek.

SZOMBAT, OKTÓBER 1.

București. 6.30: Ritmikus torna, háztartási és gyógyászati tanácsok, Utána reggeli hangverseny gramofonlemezeken. Hírek. A hangverseny folytatása. 13.15: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.25: Déli hangverseny. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. Gramofonlemez. 15.20: Különféle közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 18.15: „Munca și voebună”. I. Stavri Cunesco felolvasása. II. Zene-számok. III. Közlemények. 19.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.17: Fuvózenekari hangverseny. Vezényel: Chr. Florea. A műsorban a következő zeneszerzők művei szerepelnek: Ghehan, Wiest, Pawlowski, Chr. Florea. 19.55: Gr. Táusan felolvas. 20.10: Th. Sibiceanu zongorahangversenye. Modern zene. 20.40: Costinescu Evantia énekkhangversenye. Olasz dalok. 21: Rádióüzenetek. 21.15: A rádió szalonzenekara. Vezényel: Const. Bobescu. A műsorban a következő szerzők művei: Scasolla, Massenet, Moskowsky, Paderewsky, Porret, Rust. 22: Sport. Hírek. 22.20: A hangverseny folytatása. 22.50: Éttermi zene. 23.45: Hírek a külföldre franciául és németül. 24: Gramofonlemez.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. Kb. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Somlay Károly elbeszéléseiből. (Fololvásás.)

11.45: Mit nézzünk meg? 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó, időjárásjelentés. 13.05: A rádió szalonzenekara. Közben kb. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. Operatrészetek. 15.35: Hírek. 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 17.15: Négy testvér, meg az aranyegér. Jánosi György meséje. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Mit tizen a rádió? 18.30: Heinemann Ede és fazzzenekara. 19.30: A japán táncművészet. Felolvasás. 20: Magyar nóták. Énekel: Karásonyi Margit és Lipóczy József, kísér: Sári Démet és cigányzenekara. 21: Madridi szerená. Hanglemezek. Utána kb. 22.20: Hírek, időjárásjelentés. 22.45: Budapesti Hangverseny Zenekar. 23: Hírek német és olasz nyelven. 0.10: Tánclemez. 1.05: Hírek külföldi magyarok számára.

ÚJ KÖNYVEK

Szitay Zoltán: „Tánc”. Nemesak a szeretőm, a mámor, az élethajza, az élvezetek, a pénz, a kaland, a szórakozás és a mulatozás áncáról, hanem megoldást vartó problémáival az egész mai magyar társadalom gazdasági és politikai életének táncáról is szól. Szitay Zoltán most megjelent regénye, a „Tánc”. A legkülönbébb társadalmi rétegek, a legalacsonyabbtól a legmagasabbig, tisztos feleségtől a lokálpolgár, nagyvárosi ijtalt urileánytól a falun élő vénkisasszonyig, a minisztériumi főtisztviselőtől a szegény kubikosig, hosszú sorban vonulnak fel e népes regény lapjain, miként magában az életben is. Forró parfümilláttal és a vidék tisztá, hegyi levegőjével egyformán kábit és életet ez a regény. A „Tánc” nemesak szórakozást és kulturát nyújt az olvasónak, hanem megismerteti azt a földmunkás életével, a középosztály urí látszatok mög rejtett véres gondolival és azzal a kónok maradiságnal, mellyel egy elenyészően kis réteg akartja utját állni a természetes fejlődésnek. A kötet az Athenaeum nagyregénysorozatában jelent meg. (Pilgrim: Nagy Napoleón 472 lap, Remarque: Három bajtárs, Körmendí Ferenc: A tévedés, stb. stb.) A pompás, vasok kötetek kötele diszes vászonkötésben 178.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Kolozsvár. Kérje a sorozat és az Athenaeum-ujdonságok teljes jegyzékét.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapítottatott meg: **Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

ALKALMAZÁST KERES

Pénzbeszedő mellékesnek vállal hasonlót, esetleg kézbesítést is. Cím a kiadóba kér „Pénzbeszedő” jelírére. 6087

ALKALMAZÁST NYER

Ügyes szobaleányt jó bizonyítványokkal keresek. Dr. Rätz. Str. Duca 11 6082

Irodai munkákban jártas tisztviselőt keresünk. Ajánlatokat „Ügyes” jelírére Rudolf Mosse hirdetőbe. Arad.

Kisasszonyt gyermekek mellé keresek. Románul tudók előnyben. Cím a kiadóban. 6078

Főztnudó, komoly házvezetőt keresek. ki a házi teendőket is végzi. Cím a kiadóban. 6085

Irodistaót német tudással keres nagykereskedő cég. Ajánlatok „Szorgalmas” jelírére Rudolf Mosse hirdetőbe. Arad.

LAKÁS

Str. Cloșca No. 11. alatt háromszobás, modern lakás, gőzfűtés és melegvíz stb. II. emeleten. — kétszobás, elő- és fürdőszobás garconlakás, központi fűtés, melegvízzel november 1-re kiadó. Bővebbet a tulajdonosnál. Koch. Str. Greceanu 1. 6074

Szép kétszobás lakás kiadó. Str. Petru Rareș 34. Mosóczy-telep. 6065

Különbélatu butorozott szoba okt. 1-re kiadó. Str. Aviator Sava 2. 6083

Egy szépen butorozott nccal szoba október 1-re kiadó. Str. Eminescu 44. C 6

Kiadó a belváros legforgalmasabb helyén 1, esetleg 2 különbeáratu üres szoba. Cím a kiadóban. 6077

Háromszobás, fürdőszobás lakás 1400 lejért kiadó. Calea Radnei 35a. házmesztérnél. 6079

Nov. 1-re kiadó négyszobás, erkélyes, modern lakás. Str. Greceanu 3. Bővebbet a házfelügyelőnél.

ÜZLET

Biztos megélhetést nyújtó inarizem eladó. Szakértelem nélkül is vezethető. Cím a kiadóban. 6060

Fűszerüzlet áradó. Cím a kiadóban. 6076

VÉTEL-ELADAS

Rádiók, kerékpárok 125 lei heti részletfizetésre kapható gyári lerakatnál. Str. Ilarie Chendi 9. udvari raktárban. 5218

Olcsó modern dióhálo Schwab asztalosnál. Str. Ratiu 30. 5090

Dióhálok, ebédlok,

kombinátszekerény, rózastalok, osilárok, üstölt tölgy uriszoba, antik nálló, blendermayer ülőgarnitúra, fiókos seoretair, antik szekrények és vitrinek nagy választásban.

Zalogkölszönök

közvetünk. Előlegat adunk, zalogcéduláját osonn országosbi ink.

TEMPO bizományi üzlet,
F sc ver El z-palota.

KÜLÖNFÉLÉK

Haláleset

elutasz, költözködésből kifolyólag veszek készpénzért ocska butorokat, ruhaneveket, ágyneműt, matracot, szonyveket, varrogépet, egész lakberendezést, könyveket, festményeket, hangszereket makuiatpapírt, ócskavasat, padlástolmit, — Vasárnap lakásban s padlalan heveó bármilyenmá felesleges no-mit, hm-onot stb. Vidékre is meg.ek. Cím et lakásomra. e-velzőlap- vagy sz-nelyes hívásra hazhoz jövek. Sojdu-uocá á.

Steiner Sándor.

Telefon 26-16. Telefon 26-16.

INGATLAN

Jól jövedelmező ház eladó, tulajdonosnak modern lakással, saját vízvezetékekkel. Cím a kiadóban. 6086

Belvárosban

„Central” mozgó közelében magas földszintes, kitűnő karban lévő masszív

háza

1x4 szoba, hall, fürdőszobás, cserépkályha, esslingent rollókkal, 1x szoba konyhás lakásokkal, alkalmi áron, 520.000 lejért eladó.

Megbizott Kiss Lajos „Uranus” ingatlan irodája, Str. Horia 2. Tel. 18-21.

Gyórokon

villamosmegálló közelében

2 kat. hold prima szőlő,

3 szoba, verandás gyönyörű villa teljes lakberendezés és felszereléssel együtt, 260.000 lejért elad.

Megbizott Kiss La'os „Uranus” ingatlan irodája, Str. Horia 2. Tel. 18-21.

HAUSCHKEK

Ingatlanforgalmi iroda

Arad, Biv. Carol 48. (Lakás ugyanott.)

előnyös ajánlatok!

Bratlan-uccához közel emeletes új modern bérház. 5 uccal központi s 2 kislakás (mind elő, fürdő, cselédszoba, parkett), 200 ezer hozam. 2 millió 300 ezer. — A. Iancu-térhez közel emeletes, részben új átjáróház. 7, elő, fürdőszobás, parketás központi lakás s 5 kis bérlemény, 156 ezer hozam. 1 millió 200 ezer. — Fehér Kereszthez közel forgalmas főúton üzemház, nagy pince és raktárakkal, 10 százalékos hozam, 1 millió 200 ezer. — Közkórháshoz közel 14 bérleményes (3, 2 és 1 szobás) külön önportálakás, 450 öl kert, közművek, 90 ezer hozam. 750 ezer. — Iparos Kulturháshoz közel emeletes masszív, végig alapincézett 3x3 szobás, elő, fürdőszobás lakás, balkonokkal, 1 kislakás, külön ház mesterlakás 16 hozam, 680 ezer. — Urania-moztíhoz közel emeletes átjáróház, több központi lakás, fürdőszobákkal, nagy pince, kert. 635 ezer. — Catedralei-tér mellett sarokbérház. 2 üzlet, 2x2 szobás s 2 kislakás, 10 hozam, 550 ezer. — Gloria-pálya táján félmelletes sarokház 3x2, 3x1 szobás teljes lakás, pince, jó hozam. 550 ezer. — Körúti félemeletes kétlakásos, teljes szüttérennel, esslg. rollók, kert, beépíthető nagy front. 460 ezer. — Metam-uoca táján bérház, 2 üzlet és 3 fürdőszobás lakás, kedvező fizetési feltételek. 350 ezer. — Piata M. Viteazul-úoz közel 3 szobás, fürdőszobás, beépíthető kerttel, 320 ezer. — Marosparthoz közel félemeletes, alapincézett 2x2, 3x1 szobás teljes lakás, közművek, 240 ezer. — Mărășești-uccához közel sarokház, 24 ezer hozammal, 200 ezer. — H-ik kerületi félemeletes, négylakásos, 195 ezer. — Sepiaarimához közel 2x2 szobás teljes lakás, beköthető vízvezeték, 170 ezer. — Központtíhoz közel részben új 1x2 és 1x1 szobás teljes lakás ügyvezető folyosóval, 130 ezer. — Teltek a belvárosban is. Földek Arad határában. Hegyaljai szőlők. 6081

Legújabb jelentéseink:

Gyakorlati megegyezésre vezetett a négy kormányelnök müncheni tanácskozása

Kiüritik október 1 és 10-ike között a szudéta-területeket. —
Pénteken parafálják a megegyezés szövegét

Repülőgéppel vitte Prágába még az éjjel a müncheni egyezmény szövegét és térképeit

Londonból jelentik: (Rador) Chamberlain a világ minden részéből kapja az üdvözlő leveleket és táviratokat, amelyben a legmélyebb elismerésüket nyilvánítják a tömegek az angol miniszterelnöknek.

Chamberlain miniszterelnököt, amidőn az angol küldöttség tagjaival étkezésre gyűlt össze a szállodájában a lelkes emberek virágzónnival árasztották el. Ebéd közben állandóan érkeztek a hatalmas virágcsokrok, amelyeket a német nemzetiségű tisztelői küldöttek.

A Havas ügynökség jelentése szerint az olasz hivatalos körök nem erősítik meg, sem nem cáfolják, hogy Mussolini a négyhatalmi tanácskozások során a spanyol harctéren küzdő önkéntesek visszavonását javasolta volna. Ezzel kapcsolatban azonban megállapítható, hogy a szudetanémet-csehszlovák probléma megoldása után a többi nemzetközi problémákat is megtárgyalják az államférfiak.

Pillanatsfelvételek a sorsdöntő konferenciáról

Münchenből jelentik: (Rador.) A DNB közlése szerint a városba érkezett államférfiakat Hitler az előemeleti szalonban fogadta. A tárgyalások megkezdése előtt villásreggelit szolgáltak fel s ezalkalommal is beszélgetések folytak le Hitler és Daladier, Mussolini, Chamberlain és Göring, Von Ribbentrop és Ciano gróf között. E beszélgetések folyamán az államférfiak társaságában érkezett diplomáták, magasrangú tisztviselők is bekapcsolódtak a társalgásba.

A tárgyalások pontosan 12 óra 45 perckor kezdődtek meg Hitler dolgozószobájában.

Egy müncheni jelentés arról számol be, hogy Hitler még a tanácskozások megkezdése előtt kétszer folytatott megbeszélést Mussolinivel.

Daladier 12 óra 30 perckor a Führer lakosztályában beszélgetett először Hitlerrel és Göringgel. A Führer abbeli reményének adott kifejezést, hogy a megbeszélések során sikerül az ellentéteket elsimítani és a megegyezést létrehozni. Hangsúlyozta, hogy a történelmi nevezetességű megbeszélés során

a két ország, Franciaország és Németország között tartós megértés jöhet létre.

A francia miniszterelnök e beszélgetés után Chamberlainnal folytatott eszmecsere és ennek során az angol-francia barátság tartósságát hangsúlyozta.

Chamberlain a tanácskozások előtt beszélgetést folytatott Mussolinivel is.

Hitler ajánlatára a négy államférfi megbeszélésén részt vett még Von Ribbentrop, Ciano, Leger és Horace Wilson is. Hitler ezalkalommal feltárta, hogy meg kell találni a megoldást, a szudetanémet probléma elintézésére. A gyors megoldás úgy lehetséges, ha a csehszlovák kormány nem gördit akadályt a megegyezés elé. Chamberlain, Daladier és Mussolini is feltárta ezalkalommal szempontjait.

A Havas jelentése szerint e megbeszélés során Mussolini ama óhaját fejezte ki, hogy a spanyol frontról vonják vissza az önkénteseket.

A négy államférfi megbeszéléseit 2 óra 55 perckor szakította félbe.

A tárgyalásokat 4 óra 30 perckor folytatták.

Daladier a megbeszélések félbeszakítása után a francia küldöttség tagjaival szállodájában étkezett.

Hitler Mussolinivel együtt étkezett

és az angol küldöttség ugyancsak a szállodájában fogyasztotta el ebédjét.

Az államférfiak eddigi tanácskozásai a legkedvezőbb hangulatban folytak le s éppen ezért minden remény meg van arra, hogy békésen intézzék el a szudetanémet problémát. A tárgyalások menete meglehetősen lassú s ezt annak lehet tulajdonítani, hogy

a jegyzőkönyveket négy nyelven kell elkészíteni.

A palota előtt, ahol a tanácskozások folynak, a rendfenntartó közegek elzárták a forgalmat. A világsajtó képviselői állandó készenlétben vannak és a német rendőrség szabad közlekedési jogot biztosított számukra.

Jelentés a tanácskozások befejezéséről

Bucurestből jelenti a Rador, az éjjeli órákban, hogy a Havas jelentése szerint a négy kormányfő müncheni tárgyalása egységes állásfoglaláshoz érkezett. Jól értesült körökben azt hiszik, hogy ennek az egységes állásfoglalásnak következtében a szudeta-német vidékek október 10-ig hezárólag Németország számára adatként át. Ugyancsak a Rador jelentése szerint a Reuter iroda táviratozza Münchenből, hogy a nagyhatalmi tárgyalások középeurópai idő szerint 8 óra 15 perckor értek véget. A hivatalos közlemény kiadását este 10 órára jelezték. A tárgyalások befejezése előtt Chamberlain, Daladiert és Mussolinit közös vacsorára hívta meg Hitler.

Létrejött a döntő megegyezés!

München. A Vezér-házban folyó megbeszéléseket este nyolc órakor rövid vacsoraidőre félbeszakították. Hír szerint a tanácskozásokat tíz órakor folytatják és még ma este állítólag be is fejezik.

Müncheni angol körökben az az általános vélemény alakult ki, hogy Chamberlain ma éjszakai hazatéréséről szó sem lehet, amennyiben a tanácskozások a késő éjjeli órákban még tartanak. Az angol miniszterelnök minden valószínűség szerint csak holnap reggel utazik vissza Londonba.

Elterjedt hírek szerint a négy államférfi gyakorlatilag már megegyezett a szudeta-kérdésben. A németek által többségben lakott területet október elsejétől 10-ig adnák át Németországnak. Beavatott német körök véleménye szerint is

Harc a terroristákkal Jeruzsálemben

Jeruzsálem. (Rador.) Jeruzsálemben súlyossá vált a helyzet. A környék lakossága az arab nemzeti mozgalomhoz csatlakozott. Transjordániában a felkelő arabok teret nyertek. A kormányhatóságok tervet készítettek, amelyet október 5-től kezdve léptetnek életbe és a terv értelmében a legnagyobb erővel lépnek fel a terroristák ellen; hogy azokat teljesen

a megbeszélések jó eredménnyel végződtek és csak néhány technikai kérdés van hátra. A legnagyobb nehézség a határozat megszüvegezése és a térkép megrajzolása. Ezt Masaryk és Masny cseh diplomaták még az éj folyamán repülőgépen viszik Prágába, hogy a cseh kormánynak elegendő ideje legyen a területek tényleges átadására. A határvonalat a legnagyobb pontossággal húzzák meg. A tiszta szudeta területeket október elsejéig ürítik ki, míg a többit október 10-ig. A megegyezést holnap reggel parafálják.

Rendkívüli intézkedések a csehszlovák gazdasági életben

Prága. A betétek kifizetését nagy mértékben korlátozták. A moratórium-rendelet szerint csak bizonyos feltételek mellett kell a váltótartozásokat rendezni. A 17-60 éves férfiakat munkaszolgálatra hívták be. A mozgósítás elrendelése óta a vonatok több órás késéssel közlekednek. A német követség tagjainak egy része Pozsonyot át Bécsbe; míg az amerikai követség tagjainak egy része Szobon át Budapestre utazott. Más külföldi képviselők családtagjai is elhagyták Prágát.

Az utolsó percben!

BERLIN. (Rador.) A német sajtó erőteljesen áradja a csehszlovák hatóságokat, amelyek — a hírek szerint — megsemmisítenek minden hivatali irattárat a szudetanémet területen. Az anyakönyveket azért semmisítik meg, hogy ne tudják megállapítani a lakosság származási adatait.

A „Berliner Börzenzeitung“ híradása szerint Ausgig: Graslitz, Welpert, Falkenau, Eger, Warnsdorf és még sok más kisebb községekben megsemmisítették az anyakönyvi irattárt.

PARIS. (Rador.) „Washington“ óceánjárót, szikratávirati uton azonnal vissza rendelték a new-yorki kikötőbe. Az amerikai óceánjáró jelenleg Havre-ban horgonyoz. A parancs vétele után az óceánjáró, anélkül, hogy menetrendjét betartotta volna, azonnal utnak indult. A parancs minden valószínűség szerint a zavaros nemzetközi helyzet miatt érkezett.

LONDON. (Rador.) Lord Halifax kihallgatáson fogadta Szovjetország és Olaszország és az Amerikai Egyesült-Államok követeit.

HÁGA. (Rador.) A kormány kérésére a parlament 120 millió koronát irányzott elő nemzetvédelmi célokra.

PRÁGA. (Rador.) A csehszlovák sajtó szűkszavúan, mérsékelten tárgyalja a müncheni eseményeket s csupán nagyvonalú megállapításokra szorítkoznak. Az összes lapok azonban hangsúlyozzák, hogy Csehszlovákia elment a legvégső határokig, amidőn engedményekről volt szó.

megsemmisítsék. Mérsékelt arab körökben azt tanácsolták az arab nacionalista vezetőknek, hogy egyezzenek meg az angol főmegbízottal október 5-ike előtt. Palesztinában életbeléptették a távirati cenzurát. Jaffa és Jeruzsálem között megszünt a vasuti összeköttetés és emiatt a fővárosban élelmiszerhiány uralkodik.